

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

ગુજરાત ઉચ્ચ અદાલતમાં અમદાવાદ ખાતે

વિશેષ દિવાની અરજી નં. ૭૦૩/૨૦૧૩

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તી શ્રી કે. એમ. ઠાકર

સહી/—

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?	હા.
૨	પત્રકારને સોંપવામાં આવે કે નહીં?	હા.
૩	શું તેમના સ્વામી ચુકાદાની વાજબી નકલ જોવા માંગે છે?	ના.
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	ના.

જુનાગઢ જિલ્લા સહકારી બેંક લિમિટેડ તેના અધ્યક્ષ અરજદાર (ઓ) દ્વારા

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને ૧ પ્રતિવાદી (ઓ)

=====

દેખાવ:

શ્રી બી. બી. નાઈક વરિષ્ઠ સલાહકાર શ્રી દીપેન દેસાઈ સાથે, અરજદાર (ઓ)

નંબર ૧ માટે વકીલ

પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૧-૨ માટે શ્રી નિરાજ આશાર એ. જી. પી. શ્રી બૈજુ

જોશી, પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૨ માટે વકીલ

=====

કોરમ:સન્માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે. એમ. ઠાકર

તારીખ:૦૪/૦૮/૨૦૧૫

મૌખિક ચુકાદો

૧.શ્રી બી. બી. નાઈક, શ્રી દેસાઈ સાથે વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ, અરજદારના

વિદ્વાન વકીલ, શ્રી બૈજુ જોશી, પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલ અને શ્રી નીરજ

અશર, વિદ્વાન એજીપી.

૧.૧ સુનાવણીના સમયે અરજદારના વિદ્વાન વકીલ તેમજ પ્રતિવાદીઓએ સંયુક્ત રીતે રજૂઆત કરી હતી કે અંતિમ નિકાલ માટે નોટિસ જારી કરવામાં આવે છે.તેથી અરજીની સુનાવણી થઈ શકે છે અને આખરે આજે તેનો નિર્ણય થઈ શકે છે.જો કે, નિયમનો ઔપચારિક આદેશ આથી પસાર કરવામાં આવે છે જેથી કોઈ તકનીકી મુશ્કેલી અથવા વાંધો ન ઊભો થાય.

૧.૨શ્રી અશર, વિદ્વાન એ. જી. પી. એ પ્રતિવાદી નં.૧ અને વિદ્વાન વકીલ શ્રી જોશીએ પ્રતિવાદી નં.૨.સંયુક્ત વિનંતી પર અને પક્ષકારો માટે વિદ્વાન વકીલોની સંમતિ સાથે, આ બાબતની આખરે સુનાવણી કરવામાં આવે છે.

૨. વર્તમાન અરજીમાં અરજદારે પ્રતિવાદી લિક્વિડેટર દ્વારા પસાર કરાયેલા ૨૯.૧૧.૨૦૧૨ તારીખના આદેશને પડકાર્યો છે, જેમાં પ્રતિવાદી લિક્વિડેટર લિક્વિડેશન પ્રક્રિયાના ભાગ રૂપે લેણદારોને ચુકવણીના હેતુ માટે પસંદગી/અગ્રતાના આદેશને નિર્ધારિત કરે છે.

૩. અરજદાર દ્વારા વિનંતી કરાયેલ રાહત આ રીતે વાંચે છે:—

“૬(બી) માનનીય અદાલત આ અરજીના પરિશિષ્ટ-એ પર પ્રતિવાદી નંબર ૨ દ્વારા પસાર કરાયેલા ૨૯.૧૧.૨૦૧૨ તારીખના આદેશને ૨૯

કરીને અને રદ કરીને આદેશ અથવા રિટની રિટ જારી કરવા માટે ખુશ થઈ શકે છે.

(સી) માનનીય અદાલત આદેશના સ્વરૂપમાં આદેશ અથવા રિટની રિટ અથવા પ્રતિવાદી નં.૨ અરજદારને અગ્રતાની યાદીમાં ક્રમ નંબર ૧ પર મૂકીને સુરક્ષિત લેણદારોની અગ્રતાને ફરીથી નક્કી કરવી.

(ડી) અરજીની અંતિમ સુનાવણી અને અંતિમ નિકાલ બાકી હોવાથી, માનનીય અદાલતે આ અરજીના પરિશિષ્ટ-એમાં ૨૯.૧૧.૨૦૧૨ ના આદેશના અમલ, કામગીરી અને અમલીકરણ પર રોક લગાવી છે.

(ઈ) અરજીની સુનાવણી અને અંતિમ નિકાલ બાકી હોવાથી, માનનીય અદાલત પ્રતિવાદી નં.૨ ઉના તાલુકા ખેડુત સહકારી ખંડ ઉદ્યોગ મંડળી લિમિટેડ (લિક્વિડેશનમાં) ની જંગમ અને સ્થાયર મિલકતોના વેચાણમાંથી પ્રાપ્ત થઈ શકે તેવી વેચાણની રકમની વહેંચણીમાંથી."

જ. વર્તમાન અરજી રજૂ કરવા તરફ દોરી જતી સંબંધિત હકીકતો આ રીતે છે.

૪.૧ શ્રી ઉના તાલુકા સહકારી ખંડ ઉદ્યોગ મંડળી લિમિટેડ (હવે પછી "સોસાયટી" તરીકે ઓળખાય છે) ના નામ અને શૈલીમાં કાર્યરત એક સહકારી સંસ્થા તેની કામગીરી તેના નિર્ધારિત કાર્યક્ષેત્રમાં ચલાવી રહી હતી.સોસાયટીએ અરજદાર બેંક પાસેથી નાણાકીય સહાયની માંગ કરી હતી.આ સોસાયટીએ તેના દ્વારા લેવામાં આવેલી લોનની ચુકવણીમાં ડિફોલ્ટ કર્યું હતું.તેથી, બેંકે સંમત દરે ચાલુ વ્યાજ સાથે રૂ. ૫,૫૭,૪૬,૦૭૦/- ની વસૂલાત માટે ૨૦૧૦નો દાવો નંબર ૧૨૧ પસંદ કર્યો હતો.૨૦૧૦નો દાવો નંબર ૧૨૧ નોમિની બોર્ડ દ્વારા જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો અને ૧.૪.૨૦૧૧ તારીખનો એવોર્ડ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.આ ચુકાદા દ્વારા નામાંકિત મંડળે એવું માન્યું હતું કે અરજદાર બેંક રૂ. ૫,૫૭,૪૬,૦૭૦/- વસૂલાત થાય ત્યાં સુધી ચાલુ વ્યાજ @૧૭ ટકા સાથે.નોમિની બોર્ડે એવું પણ માન્યું હતું કે અરજદાર બેંક બેંક સાથે ગીરવે મૂકેલી સંપત્તિમાંથી આ રકમ વસૂલવાનો હકદાર છે.એવું લાગે છે કે ઉપરોક્ત નાણાકીય સહાય ઉપરાંત અરજદાર બેંકે ઉક્ત સોસાયટીને કેટલીક અન્ય લોન પણ આપી હતી.ઉક્ત સોસાયટી પણ ઉક્ત લોનની ચૂકવણી કરવામાં નિષ્ફળ રહી હતી અને તેથી અરજદાર બેંકે ૨૦૧૦ના લવાદ સ્યુટ નંબર ૧૨૨થી ૨૦૧૦ના ૧૨૬ની સ્થાપના કરી હતી.બોર્ડ ઓફ નોમિનીઝ દ્વારા પણ અરજદાર બેંકની તરફેણમાં ઉપરોક્ત લવાદ સુટ્સનો આદેશ આપવામાં આવ્યો હતો અને અન્ય બાબતોની સાથે સાથે બેંક સંબંધિત દાવાઓમાં દાવો કરવામાં આવેલી રકમની વસૂલાત માટે હકદાર છે એમ કહીને ૧.૪.૨૦૧૧ તારીખનો ચુકાદો પસાર કરવામાં આવ્યો

હતો.અરજદાર બેંકના જણાવ્યા અનુસાર ઉક્ત સોસાયટીને આપવામાં આવેલી કુલ મૂળ રકમ રૂ.૧૦,૦૦,૦૦,૦૦૦ છે-અને ઉક્ત રકમ ઉક્ત સોસાયટી દ્વારા ચૂકવવામાં આવતી નથી.

જ.૨ અરજદાર બેંકે દાવો કર્યો છે કે નાણાકીય સહાય મેળવવા માટે સોસાયટીએ જમીન ધારક સર્વેક્ષણ નં.૩૩૭એ ૩૬૨,૬૩૨એ ઉના ખાતે આવેલું છે. અરજદાર બેંકના જણાવ્યા અનુસાર ઉક્ત ગીરો ઉપરાંત સોસાયટીએ મકાન અને ગોડાઉન પણ ગીરો મૂક્યું હતું અને તે હેતુ માટે રજ.પ.૧૯૯૭ તારીખના ગીરો ખતનો અમલ કરવામાં આવ્યો હતો.

જ.૩ અરજદાર બેંકના જણાવ્યા અનુસાર સોસાયટીની ઉપરોક્ત જમીન પરનો તેનો ચાર્જ મહેસૂલ રેકૉર્ડમાં યોગ્ય રીતે નોંધવામાં આવ્યો હતો.એવું લાગે છે કે નાણાકીય સ્થિતિ અને તેની મુશ્કેલીઓને ધ્યાનમાં રાખીને જિલ્લા રજિસ્ટ્રારે તેમના ૧૬.૧૧.૨૦૧૧ ના સંદેશાવ્યવહાર દ્વારા ભલામણ કરી હતી કે સોસાયટીને લિક્વિડેશન હેઠળ લેવામાં આવે.ફેક્ટરીને ૨૧.૨.૨૦૧૨ ના આદેશ દ્વારા બંધ કરવામાં આવી હતી અને સક્ષમ સત્તામંડળે ગુજરાત સહકારી મંડળી અધિનિયમની કલમ ૧૦૭ (ત્યારબાદ તેને "અધિનિયમ" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરીને વિસર્જનનો વચગાળાનો આદેશ પસાર

કર્ચો હતો.આ આદેશને સમાજ અથવા અન્ય કોઈ પક્ષ દ્વારા ક્યારેય પડકારવામાં આવ્યો ન હોવાથી તેને અંતિમતા પ્રાપ્ત થઈ છે.

જ.જ ત્યારબાદ ૭.૫.૨૦૧૨ પર સુગરના ડિરેક્ટરે આ સોસાયટીના લિક્વિડેશનનો અંતિમ આદેશ પસાર કર્યો હતો અને જિલ્લા રજિસ્ટ્રાર કો-ઓપરેટિવ સોસાયટી જુનાગઢ તેમજ અરજદાર બેંકને સંયુક્ત લિક્વિડેટર તરીકે નિયુક્ત કરી હતી.

જ.પએવું લાગે છે કે જ્યારે ખાંડના ડિરેક્ટરે ૭.૫.૨૦૧૨ તારીખનો અંતિમ આદેશ પસાર કર્યો ત્યારે ખાંડની ફેક્ટરીના કામદારોએ પણ સમાજ વિરુદ્ધ દાવાઓ ઉઠાવ્યા હતા કારણ કે તેમની બાકી રકમ પણ ચૂકવવામાં આવી ન હતી અને તેથી કામદારોએ હાઈકોર્ટ અને અન્ય અદાલતો અને ટ્રિબ્યુનલ્સ સમક્ષ પણ વિવિધ કાર્યવાહી હાથ ધરી હતી.

જ.ક ઉપરોક્ત કાર્યવાહીની પેન્ડન્સી દરમિયાન વિવિધ.૨૦૧૨ની સિવિલ અરજી નંબર ૧૪૫૦ પસંદ કરવામાં આવી હતી અને ઉપરોક્ત અરજીમાં આ અદાલતે ૯.૧૧.૨૦૧૨ તારીખનો આદેશ પસાર કર્યો હતો અને નિર્દેશ આપ્યો હતો કે સોસાયટી/ફેક્ટરી (તે આદેશમાં ઉલ્લેખિત) ની મિલકતનો નિકાલ બંધારણ દ્વારા કરી શકાય છે. વેચાણ સમિતિ જેમાં લિક્વિડેટરનો ચેરમેન તરીકે

અને રજિસ્ટ્રારના નોમિની તરીકે તેમજ કામદારોના નોમિની અને જમીનના નોમિની વિકાસ બેંકનો પણ સમાવેશ થાય છે. અરજદાર બેંકે દાવો કર્યો છે કે તેણે તેની બાકી રકમ તરીકે સોસાયટીમાંથી રૂ.૨૬,૫૫,૮૪,૯૩૪ વસૂલ કરવી પડશે.

૪.૭ પોતાનો દાવો રજૂ કર્યા પછી બેંકે જિલ્લા પંચાયતને એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને તેના દાવાને પ્રથમ પ્રાથમિકતા આપવા વિનંતી કરી કે તે (એટલે કે અરજદાર બેંક) "સુરક્ષિત લેણદાર" છે.

૪.૮ અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર જિલ્લા રજિસ્ટ્રારે બેંકની આ રજૂઆત સ્વીકારી ન હતી અને તેના બદલે ૧૯.૧૧.૨૦૧૨ (જે વર્તમાન અરજીમાં આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે) તારીખનો આદેશ પસાર કર્યો હતો, જેમાં જે રકમની વહેંચણી કરવાની દરખાસ્ત છે તે પસંદગીનો ક્રમ નક્કી કરવામાં આવે છે.

આ આદેશ પછી અરજદાર બેંકે ફરીથી જિલ્લા રજિસ્ટ્રારને તેના ૩૧.૧૨.૨૦૧૨ ના પત્ર દ્વારા વિનંતી કરી કે અરજદાર બેંક, સુરક્ષિત લેણદાર હોવાથી, અગ્રતાની યાદીમાં ટોચ પર હોવી જોઈએ.

૪.૯ જિલ્લા રજિસ્ટ્રારે, બેંકમાંથી ઉપરોક્ત સંદેશાવ્યવહાર પ્રાપ્ત થયા પછી, જિલ્લા રજિસ્ટ્રારે અરજદાર બેંકને તેમના ૨.૧.૨૦૧૩ તારીખના પત્ર દ્વારા જાણ કરી

હતી કે, અરજદારનો ચાર્જ ૨.૧.૨૦૧૩ તારીખના ઉપરોક્ત પત્રના જવાબમાં નોંધાયેલો નથી.બીજી બાજુ, અરજદારે તેના ૪.૧.૨૦૧૩ તારીખના પત્રમાં ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે ચાર્જ મહેસૂલ રેકૉર્ડમાં નોંધાયેલો છે.

૪.૧૦ ૨૯.૧૧.૨૦૧૨ ના વિવાદિત આદેશ અનુસાર પ્રતિવાદી લિક્વિડેટરએ અરજદાર બેંકને અગ્રતાની ચાદીમાં ક્રમ નંબર ૪ પર મૂકી છે.અરજદાર આ નિર્ણયથી વ્યથિત છે.આથી આ અરજી કરવામાં આવી છે.

૪.૧૧ જવાબ આપનારા પ્રતિવાદીઓએ આગળ રજૂઆત કરી છે અને દલીલ કરી છે કે રાજ્ય સરકાર શેરધારક હોવા છતાં, કડક અર્થમાં રાજ્ય સરકારનું "શેર-હોલ્ડિંગ" સામાન્ય અર્થમાં શેર હોલ્ડિંગ નથી પરંતુ વાસ્તવમાં તે લોન છે.જવાબ આપનારા ઉત્તરદાતાઓ સમાજમાં હિસ્સો રાખવાના રાજ્ય સરકારના ઇરાદાની પાછળ જવાનો પ્રયાસ કર્યો છે અને એવો દાવો કરવામાં આવે છે કે રાજ્ય સરકાર સમાજનો હિસ્સો રાખી શકે છે જેથી સમાજ પ્રારંભિક તબક્કામાં કોઈપણ નાણાકીય મુશ્કેલીઓ વિના વિકાસ કરી શકે.પ્રતિવાદીઓએ એવો પણ દાવો કર્યો છે કે રાજ્ય સરકારનો હિસ્સો મુદતની લોનના સ્વરૂપમાં છે અને સોસાયટી દ્વારા ચૂકવણી કરવા અથવા સરકાર દ્વારા પાછી ખેંચવા માટે તેને તબક્કાવાર રીતે ઉપાડવાની જરૂર છે.પ્રતિવાદી નંબર ૧ રાજ્ય દ્વારા જવાબ સોગંદનામાના ફક્ત નંબર ૧૩ માં, તે ખાસ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે કે "તે રજૂ કરવામાં આવ્યું

છે કે ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને તે સ્પષ્ટ છે કે રાજ્ય તરફથી શેરહોલ્ડિંગ સરકાર હકીકતમાં મુદતની લોનના સ્વરૂપમાં છે.” આમ, પ્રતિવાદી રાજ્ય દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી રકમ સોસાયટીના શેરની ખરીદી અને હોલ્ડિંગ માટે છે (હવે લિક્વિડેશનમાં છે) અને રાજ્ય દ્વારા સોસાયટીને "યોગદાન" (હવે લિક્વિડેશનમાં છે) માત્ર તેના શેરહોલ્ડિંગના સ્વરૂપમાં અને તેના દ્વારા છે. જે બાબત સુસંગત છે તે એ હકીકત છે કે પ્રતિવાદી રાજ્યની બાબતમાં પણ એવું નથી કે તેનો હિસ્સો સોસાયટીની મિલકત પર ચાર્જ બનાવીને અથવા અન્ય કોઈ રીતે લિક્વિડેશન દ્વારા સુરક્ષિત કરવામાં આવે.

પ.અરજદાર સોસાયટીના વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે પ્રતિવાદી લિક્વિડેટર લિક્વિડેશનમાં સોસાયટીના સુરક્ષિત લેણદારો સહિત લેણદારોને બાકી નીકળતી રકમની ચુકવણી માટે "પસંદગી અથવા અગ્રતાના ક્રમ" નક્કી કરવામાં સામગ્રી અને નોંધપાત્ર ભૂલ કરે છે.અરજદાર સોસાયટીના વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે પ્રતિવાદી રાજ્ય સુરક્ષિત લેણદાર નથી અને પ્રતિવાદી રાજ્યનો દાવો સુરક્ષિત દાવો નથી જ્યારે અરજદાર સોસાયટી સુરક્ષિત લેણદાર છે અને તેનો દાવો સુરક્ષિત દાવો છે અને તેથી અરજદાર સોસાયટીને પસંદગીની સૂચિ/ક્રમમાં રાજ્ય સરકાર પછી સ્થાન ન આપી શકાય.અરજદાર સોસાયટીના વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે એવી પણ રજૂઆત કરી હતી કે વાસ્તવમાં પ્રતિવાદી સરકાર માત્ર એક શેરહોલ્ડર છે અને જ્યારે લિક્વિડેટર દ્વારા

સોસાયટીના દેવાની ચૂકવણી કરવા માટે ચૂકવણી કરવામાં આવે છે ત્યારે શેરધારકો શેરની રકમની ચુકવણી માટે હકદાર નથી અને તેથી સોસાયટીની બાકી રકમની ચુકવણીની બાબતમાં પસંદગી અને અગ્રતાના ક્રમને નિર્ધારિત કરતા પ્રતિવાદી લિક્વિડેટર દ્વારા પસાર કરાયેલ વિવાદિત આદેશ પણ બિનટકાઉ છે.

૬.પ્રતિવાદીઓ દ્વારા અરજીનો વિરોધ કરવામાં આવ્યો છે.પ્રતિવાદી લિક્વિડેટર અને વિદ્વાન એ. જી. પી. ના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે અરજદાર સોસાયટી એવી દલીલ કરવામાં યોગ્ય નથી કે સરકારનો દાવો સુરક્ષિત દાવો નથી અને/અથવા સરકાર સુરક્ષિત લેણદાર નથી.પ્રતિવાદી અને વિદ્વાન એ. જી. પી. ના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે સરકારના દાવા અને બાકી રકમને સુરક્ષિત દાવો માનવામાં આવે છે અને અન્ય બાકી રકમ અને દાવાઓ કરતાં પસંદગીમાં ચૂકવણી કરવી જોઈએ અને તેથી વિવાદિત આદેશ ન્યાયી અને કાયદેસર અને યોગ્ય છે.

૬.૧ પ્રતિવાદી નં.૨ એટલે કે જિલ્લા રજિસ્ટ્રારે સોગંદનામું દાખલ કર્યું છે અને દાવો કર્યો છે કે કાયદાની કલમ ૧૫૩ હેઠળ વૈકલ્પિક ઉપાય અરજદારને ઉપલબ્ધ છે.વૈકલ્પિક ઉપાય સિવાયના આધારોમાંથી એક, જેના પર પ્રતિવાદી નં.૨ અરજીનો વિરોધ કર્યો છે તે એ છે કે અરજી જરૂરી પક્ષની બિન-જોઈન્ડરની

ખામીથી પીડાય છે.આ ઉપરાંત પ્રતિવાદીએ વાંધો ઉઠાવ્યો.૨ તેણે દાવો કર્યો છે કે અરજદારે ફેબ્રુઆરી ૧૯૯૩માં જમીનના અમુક હિસ્સાના સંબંધમાં નો ડ્યૂ સર્ટિફિકેટ જારી કર્યું હતું.પ્રતિવાદી નં.૨ તેણે સરકારી ઠરાવ પર પણ આધાર રાખ્યો છે, જે અનુસાર સરકાર દ્વારા સોસાયટીને જમીન ફાળવવામાં આવી હતી અને ફાળવણીની શરતો અનુસાર સોસાયટી જમીન વેચી કે ગીરવે મૂકી શકતી ન હતી.પ્રતિવાદી મુજબ નં.૨ આ અરજીમાં તથ્યોના વિવાદિત પ્રશ્નો સામેલ છે.પ્રતિવાદી નંબર ૨ એ આ આધાર પર વાંધો ઉઠાવ્યો છે કે જમીન ગીરવે મૂકતા પહેલા રાજ્ય પાસેથી કોઈ પરવાનગી લેવામાં આવી ન હતી.આવા વાંધાને ધ્યાનમાં રાખીને પ્રતિવાદી નંબર ૨ એ વિનંતી કરી છે કે હકીકતોના આવા વિવાદિત પ્રશ્ન આ બાબતમાં સામેલ હોવાથી અરજી પર વિચાર ન કરી શકાય.શ્રી જોશી, પ્રતિવાદી નં.૨ રજૂઆત કરી હતી કે સરકારની બાકી રકમ બેંકની બાકી રકમ કરતાં વધારે હશે અને તેથી પ્રતિવાદી નં.૨ લિક્વિડેટરએ ૨૯.૧૧.૨૦૧૨ તારીખના આદેશ દ્વારા લેણદારો વચ્ચે પસંદગી/અગ્રતાના ક્રમ નક્કી કરવામાં કોઈ ભૂલ કરી નથી.

૬.૨ પ્રતિવાદી નં.૧ અલબત્ત અરજીનો વિરોધ કરતા અલગ સોગંદનામું દાખલ કર્યું છે, જોકે પ્રતિવાદી નં.૧ પ્રતિવાદી નં. દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલો લગભગ સમાન છે.૨.

૭. મેં અરજદાર અને પ્રતિવાદીઓ માટે વિજ્ઞાન વરિષ્ઠ વકીલને વિસ્તૃત રીતે સાંભળ્યું છે અને અરજીના રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ સામગ્રી પર પણ વિચાર કર્યો છે.

૮.આ બાબતમાં સામેલ મુખ્ય મુદ્દાના સંદર્ભમાં હરીફ પક્ષો દ્વારા મૂળ અને મુખ્ય દલીલો સાથે વ્યવહાર કરતા પહેલા, અરજીની જાળવણીક્ષમતા સામેના કેટલાક પ્રારંભિક વાંધાઓ સાથે વ્યવહાર કરવો યોગ્ય રહેશે.

એ-૧ કાયદાની કલમ ૧૫૩ ના પ્રકાશમાં વૈકલ્પિક ઉપાયોના આધારે અરજીની જાળવણી સામેનો વાંધો, એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને આ તબક્કે વિચારણા કરવાને પાત્ર નથી કે કોર્ટે ૨૪.૧.૨૦૧૩ ના આદેશ દ્વારા અંતિમ નિકાલ માટે નોટિસ જારી કરી છે.આ ઉપરાંત અરજી ૨૦૧૩ થી આ અદાલત સમક્ષ પડતર છે અને બંને પક્ષો દ્વારા દલીલો પૂર્ણ કરવામાં આવે છે અને વિવિધ પ્રસંગોએ અંતિમ નિર્ણય માટે અરજીની સુનાવણી કરવામાં આવે છે.એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને કે અદાલતે અંતિમ નિર્ણય માટે નોટિસ જારી કરી હતી અને જ્યારે અદાલતે તે પછી લગભગ બે વર્ષ સુધી અરજીનું મનોરંજન કર્યું હતું અને જ્યારે પ્રતિવાદીઓએ પણ જવાબ દાખલ કર્યો હતો અને દલીલો પૂર્ણ કરી હતી ત્યારે અદાલતને વૈકલ્પિક ઉપાય ઉપલબ્ધ હોવાના આધારે અરજીને રદ કરવા માટે સમજાવવામાં આવતી નથી.

એ-૨ સેકન્ડનો વાંધો એ આધાર પર છે કે આ અરજીમાં વિવાદિત પ્રશ્નો સામેલ છે.વાસ્તવમાં, આ અરજીમાં જે એકમાત્ર મુદ્દો ઊભો થાય છે તે લિક્વિડેટર દ્વારા નિર્ધારિત પસંદગી અને અગ્રતાના ક્રમ (સોસાયટી દ્વારા લિક્વિડેશનમાં ચૂકવવાપાત્ર બાકી રકમની ચુકવણીના હેતુ માટે) વિશે છે કારણ કે અરજદાર દ્વારા જે દાવો કરવામાં આવે છે તે એ છે કે સુરક્ષિત લેણદારોનો દાવો સરકારના દાવા પછી મૂકી શકાતો નથી અને સુરક્ષિત લેણદારો પસંદગીના ક્રમમાં ઉચ્ચ ક્રમ મેળવશે.વિવાદિત આદેશ સામે અરજદાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી ઉપરોક્ત દલીલ સંપૂર્ણ રીતે કાનૂની મુદ્દો છે અને ઉપરોક્ત દલીલ એવી નથી કે જેને તથ્યાત્મક પાસાઓને સમર્થન આપ્યા વિના અને/અથવા ચુકાદા આપ્યા વિના ધ્યાનમાં લઈ શકાય નહીં અને નિર્ણય લઈ શકાય નહીં.

એ-૩ આ ઉપરાંત કોર્ટે વર્તમાન અરજીમાં જે નિર્ણય લેવાનો છે તે એ છે કે શું લિક્વિડેટર દ્વારા નિર્ધારિત પસંદગીનો આદેશ કાયદેસર અને યોગ્ય છે કે કેમ અને શું સુરક્ષિત લેણદારોનો દાવો રાજ્ય સરકારના દાવાથી ઉપર અને ઉપર ક્રમમાં રહેશે કે કેમ.એકવાર ઉપરોક્ત મૂળભૂત પાસાનો નિર્ણય થઈ જાય તે પછી તે લિક્વિડેટર જ સુરક્ષિત લેણદારોની આંતર-વરિષ્ઠતા સંબંધિત મુદ્દાઓ અને સુરક્ષિત લેણદારો હોવાનો દાવો કરનાર લેણદાર ખરેખર સુરક્ષિત લેણદારો છે કે નહીં અને તેમનો દાવો અને ચાર્જ યોગ્ય રીતે નોંધવામાં આવ્યો છે કે નહીં અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા કરવામાં આવેલા કોઈપણ દાવા સુરક્ષિત દાવાની શ્રેણીમાં છે

કે નહીં અને/અથવા સોસાયટી પ્રશ્નમાં મિલકતને ગીરવે મૂકી શકી હોત કે નહીં અને/અથવા અરજદાર બેંકે નો ડ્યુ સર્ટિફિકેટ જારી કર્યું હતું કે નહીં અને/અથવા સોસાયટીની સંપત્તિના સંદર્ભમાં ચાર્જ જારી કર્યો હતો કે કેમ તે મુદ્દાઓ સહિત અન્ય મુદ્દાઓ નક્કી કરશે. લિક્વિડેશનમાં અરજદાર બેંકને ગીરવે મૂકવામાં આવ્યું હોવાનું કહેવાય છે તે યોગ્ય રીતે નોંધાયેલું હતું કે નહીં.કથિત અને તથ્યાત્મક પૃષ્ઠભૂમિ અને તથ્યાત્મક પાસાઓ સાથે સંકળાયેલી અન્ય દલીલો લિક્વિડેટર દ્વારા તેની સમક્ષ રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ પુરાવાના પ્રકાશમાં અને તેના આધારે નક્કી કરવામાં આવશે અને તે મુજબ પસંદગી અને અગ્રતાનો ક્રમ તૈયાર કરી શકાય છે.તેથી, કોઈપણ તથ્યાત્મક પાસાઓ અથવા વિગતો (કહેવાતા કાનૂની વિવાદને નક્કી કરવા માટે) દાખલ કરવાની જરૂર રહેશે નહીં અને કોર્ટ વિવાદિત મુદ્દાઓમાં પ્રવેશ કરવા અને નિર્ણય લેવાની દરખાસ્ત કરતી નથી.આમ, આવા આધાર પર અરજીને શ્રેશોલ્ડ પર બરતરફ કરવાનું કોઈ વાજબીપણું નથી.

બી-૧ પ્રતિવાદીઓએ પણ આ આધાર પર અરજીનો વિરોધ કર્યો છે કે અરજી સ્વીકારથી પીડાય છે.ઉપરોક્ત વાંધો એ આધાર પર ઉઠાવવામાં આવ્યો છે કે જવાબ આપનાર પ્રતિવાદી એટલે કે લિક્વિડેટરની નિમણૂક પહેલેથી જ કરવામાં આવી છે અને અરજદારે લિક્વિડેટર દ્વારા યોજાયેલી બેઠકમાં ભાગ લીધો છે અને તેથી હવે અરજદાર લિક્વિડેટરના નિર્ણય સામે વાંધો ઉઠાવી શકતો નથી.

બી-૨ આ કેસની હકીકતોમાં, વાંધો નકારી કાઢવાને પાત્ર છે.એ નોંધવું જરૂરી છે કે અરજદારે લિક્વિડેટરની નિમણૂક અને/અથવા સોસાયટીને લિક્વિડેશનમાં લેવાના આદેશને પડકાર્યો નથી.આ ઉપરાંત માત્ર એટલા માટે કે લિક્વિડેટરની નિમણૂકનો વિરોધ કરવામાં આવતો નથી, તેનો અર્થ એ નથી કે લિક્વિડેટર દ્વારા તેની નિમણૂક પછી લેવામાં આવેલા નિર્ણય અને/અથવા કાર્યવાહીને સંબંધિત વ્યક્તિ દ્વારા પડકારવામાં આવી શકે નહીં અને આવા નિર્ણય અને/અથવા કાર્યવાહીથી પ્રભાવિત થઈ શકે નહીં.જો લિક્વિડેટર દ્વારા લેવામાં આવેલો નિર્ણય કાયદા હેઠળની જોગવાઈઓની વિરુદ્ધ હોય અથવા સ્થાયી કાનૂની સ્થિતિની વિરુદ્ધ હોય અથવા કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતનું ઉલ્લંઘન હોય અથવા વિકૃત અથવા મનસ્વી અથવા અન્યાયી હોય, તો પીડિત અને અસરગ્રસ્ત વ્યક્તિ આવા નિર્ણય સામે વાંધો ઉઠાવી શકે છે અને/અથવા કાયદા અનુસાર કાર્યવાહી કરી શકે છે અને કાનૂની ઉપાય મેળવી શકે છે.આમ, આ દલીલ ખોટી છે અને ટકાઉ નથી.

સી-૧ જ્યાં સુધી આ આધાર પર વાંધો ઉઠાવવામાં આવ્યો છે કે સોસાયટી સરકાર દ્વારા તેને ફાળવવામાં આવેલી જમીનને ગીરવે મૂકી શકી ન હોત અને/અથવા આ આધાર પર કે બેંકે કેટલાક લોકો માટે "નો ડ્યૂ સર્ટિફિકેટ" બહાર પાડ્યું હતું. જમીનના અંશો અને/અથવા સોસાયટીએ લોન મેળવવા માટે

બેંક સાથે જમીન ગીરવે મૂકતા પહેલા સંમતિ લીધી ન હતી તે આધારનો સંબંધ છે, આ મુદ્દાઓ આ તબક્કે સુસંગત નથી જ્યારે વિચારણા હેઠળનો મુદ્દો પ્રતિવાદી લિક્વિડેટર દ્વારા નિર્ણય-આદેશ સુધી મર્યાદિત છે, જેમણે વિવાદિત આદેશ દ્વારા, લેણદારના દેવા/બાકી નીકળતી રકમની ચુકવણી માટે અગ્રતા/પસંદગીનો ક્રમ નક્કી કર્યો છે.

સી-૨ જ્યારે અરજદાર સહિત દરેક લેણદારોના દાવાઓ લિક્વિડેટર દ્વારા વિચારણા અને ચુકવણી માટે લેવામાં આવે ત્યારે ઉપરોક્ત મુદ્દાઓ સુસંગત બનશે.તે તબક્કે જ લિક્વિડેટર એ મુદ્દામાં પ્રવેશ કરશે કે શું સોસાયટીની મિલકતનું ગીરો સ્વીકાર્ય હતું કે નહીં અને/અથવા ગીરો કાયદા અનુસાર હતું કે નહીં અથવા ગીરો કાયદામાં લાગુ કરવા યોગ્ય છે કે નહીં અથવા ગીરોની નોંધ લેવા યોગ્ય છે કે નહીં.

સી-૩ જો કે તે તબક્કે જ્યારે કોર્ટ માત્ર દ્વારા નિર્ધારિત પ્રાથમિકતા/પસંદગીના આદેશની તપાસ કરી રહી હોય આ અરજીમાં આ તબક્કે વિચારણા માટે ઉપરોક્ત મુદ્દાઓ ઉભા થતા નથી.તેથી, જ્યારે આવા વિવાદિત મુદ્દાઓ સામેલ હોય, ત્યારે અરજી પર ધ્યાન ન આપવામાં આવે તે વાંધો ટકાઉ નથી.

૮.૧ તે સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે અદાલતે ઉપરોક્ત તથ્યાત્મક પાસાઓ દાખલ કર્યા નથી અને વર્તમાન કેસમાં અદાલતે માત્ર એક અને મર્યાદિત મુદ્દાને સંબોધિત કર્યો છે, એટલે કે પ્રતિવાદી લિક્વિડેટર દ્વારા નિર્ધારિત પ્રાથમિકતા/પસંદગીનો આદેશ કાયદેસર, યોગ્ય અને કાયદા અનુસાર છે કે નહીં અને તે લિક્વિડેટર પર રહેશે કે તે કાયદા અનુસાર અને રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ સામગ્રીના પ્રકાશમાં સંબંધિત તબક્કે આવા તથ્યાત્મક પાસાઓની તપાસ કરે.

૯.હવે, પ્રતિવાદીઓના વાંધાઓને ધ્યાનમાં લીધા પછી, હું મુખ્ય મુદ્દા તરફ વળી શકું છું એટલે કે સહકારી મંડળીની ફંડચાની પ્રક્રિયામાં શું સરકારની બાકી રકમ સુરક્ષિત લેણદારોના દાવા કરતા વધારે હશે.

૧૦.આ તબક્કે આ કાયદા હેઠળની સંબંધિત જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં લેવી સુસંગત છે. કાયદાના પ્રકરણ ૧૦ માં સોસાયટીના વિસર્જન સંબંધિત જોગવાઈઓ છે.

૧૦.૧ઉપરોક્ત પ્રકરણ હેઠળની કલમ ૧૦૭ એવા સંજોગો સૂચવે છે કે જેમાં સમાજને ફંડચામાં લેવાનો આદેશ પસાર કરી શકાય છે અને ઉપરોક્ત કલમ એવા અધિકારીને પણ સ્પષ્ટ કરે છે કે જે આવા આદેશ પસાર કરી શકે છે.તે આવા આદેશ પસાર કરતા પહેલા અનુસરવાની પ્રક્રિયા પણ પ્રદાન કરે છે.

૧૦.૨કાયદાની કલમ ૧૦૮ એ વ્યક્તિની નિમણૂક માટે જોગવાઈ કરે છે— અધિકારી જે લિક્વિડેશનની પ્રક્રિયા શરૂ કરશે અને પૂર્ણ કરશે—એટલે કે લિક્વિડેટર અને કલમ ૧૧૦ લિક્વિડેટર, અલખત, રજિસ્ટ્રારના નિયંત્રણ અને નિર્દેશનને આધિન, ઉપયોગ કરી શકે તેવી સત્તાઓ સૂચવે છે.કલમ ૧૦૯ કલમ ૧૦૭ હેઠળ પસાર કરાયેલા આદેશ સામે ઉપાય સૂચવે છે.ઉપરોક્ત કલમ ૧૦૮ અને કલમ ૧૧૦ આ રીતે વાંચે છે:—

“૧૦૮. લિક્વિડેટરની નિમણૂક.— (૧) જ્યારે સોસાયટીને બંધ કરવા માટે કલમ ૧૦૭ હેઠળ વચગાળાનો અથવા અંતિમ આદેશ આપવામાં આવે છે, ત્યારે નિબંધક નિયમો અનુસાર કોઈ વ્યક્તિની સોસાયટીના પરિસમાપક તરીકે નિમણૂક કરી શકે છે અને તેનું મહેનતાણું નક્કી કરી શકે છે.

(૨) જ્યાં વચગાળાનો આદેશ કરવામાં આવે ત્યાં સોસાયટીના અધિકારીઓએ સોસાયટી જે મિલકત, અસરો અને કાર્યવાહીપાત્ર દાવાઓ માટે હકદાર છે અથવા હોવાનું જણાય છે, અને સોસાયટીના વ્યવસાયને લગતા તમામ પુસ્તકો, રેકૉર્ડ્સ અને અન્ય દસ્તાવેજોની કસ્ટડી અને નિયંત્રણ લિક્વિડેટરને સોંપવું પડશે અને તેમાંથી કોઈની પણ ઍક્સેસ રહેશે નહીં.

(૩) જ્યારે વચગાળાના આદેશની પુષ્ટિ કરતો અંતિમ આદેશ કરવામાં આવે છે, ત્યારે સોસાયટીના અધિકારીઓ –

((ક) જ્યારે વચગાળાનો આદેશ કરવામાં આવ્યો હોય તે સમયે પેટા-કલમ (૨) હેઠળ કોઈ પણ કારણોસર પરિસમાપકને સોંપવામાં ન આવે તેવી કોઈપણ મિલકત, અસરો અને કાર્યવાહીપાત્ર દાવાઓ અને સોસાયટીના વ્યવસાયને લગતા કોઈપણ પુસ્તકો, દસ્તાવેજો અને અન્ય દસ્તાવેજોની કસ્ટડી અને નિયંત્રણ પરિસમાપકને સોંપશે.

(બી).

(જ)

(પ) સોસાયટીની સમગ્ર અસ્કયામતો લિક્વિડેટરની નિમણૂક પર તેનામાં નિહિત રહેશે અને તે સમયે કોઈ પણ કાયદામાં જે કંઈપણ સમાવિષ્ટ હોય તે છતાં, જો સોસાયટી વતી તેના દ્વારા કોઈ સ્થાવર મિલકત રાખવામાં આવે, તો તેના હોદ્દાના નામનું પરિવર્તન અસરગ્રસ્ત થાય તે જલદી જમીન પરનો હક પૂર્ણ થશે, અને કોઈ પણ અદાલત

બેદખલ, કબજાની અછત અથવા કબજાની ભૌતિક ડિલિવરીના આધારે
હક પર સવાલ ઉઠાવશે નહીં.

(૬) વચગાળાનો આદેશ ખાલી થવાની સ્થિતિમાં, લિક્વિડેટર
સોસાયટીની મિલકત, અસરો, કાર્યવાહીપાત્ર દાવાઓ, પુસ્તકો, રેકૉર્ડ્સ
અને અન્ય દસ્તાવેજો તે અધિકારીઓને સોંપશે જેમણે તેને તે જ
પહોંચાડ્યું હતું. કરેલા કાર્યો અને લિક્વિડેટર દ્વારા લેવામાં આવેલી
કાર્યવાહી સોસાયટી માટે બંધનકર્તા રહેશે અને કલમ ૧૦૭ હેઠળ
વચગાળાના આદેશને ખાલી કર્યા પછી આવી કાર્યવાહી સોસાયટીના
અધિકારીઓ દ્વારા ચાલુ રાખવામાં આવશે.

૧૧૦. લિક્વિડેટરની શક્તિઓ.- કલમ ૧૦૮ હેઠળ નિયુક્ત
લિક્વિડેટર પાસે નિયમો અને કુલસચિવની સામાન્ય દેખરેખ, નિયંત્રણ
અને નિર્દેશનને આધિન સત્તા હશે.-

(અ).

(બી).

(સી) સ્થાવર અને જંગમ મિલકત અને જાહેર હરાજી અથવા ખાનગી
કરાર દ્વારા સોસાયટીના કાર્યવાહીપાત્ર દાવાઓનું વેચાણ કરવું, સંપૂર્ણ

અથવા તેનો ભાગ કોઈ પણ વ્યક્તિ અથવા કોર્પોરેટ સંસ્થાને સ્થાનાંતરિત કરવાની સત્તા સાથે, અથવા તેને પાર્સલમાં વેચવું;

(ડી).

(ઈ) સોસાયટી વિરુદ્ધના તમામ દાવાઓની તપાસ કરવી અને કાયદાની જોગવાઈઓને આધિન, આવા દાવાઓમાંથી ઉદ્ભવતા અગ્રતાના પ્રશ્નનો નિર્ણય કરવો અને આવા દેવાની રકમ અનુસાર લેણદારોના કોઈપણ વર્ગ અથવા વર્ગોને સંપૂર્ણ અથવા સમર્થનપૂર્વક ચૂકવણી કરવી, જે વધારાની રકમ લિક્વિડેશનની તારીખથી વ્યાજની ચુકવણીમાં કુલસચિવ દ્વારા મંજૂર દર પર લાગુ કરવામાં આવી રહી છે, પરંતુ કરાર દરથી વધુ નહીં.

(એફ).

(જી).

(એચ).

(આઈ).

(જે).

(કે) તે નક્કી કરવા માટે કે કઈ વ્યક્તિ દ્વારા અને કયા પ્રમાણમાં લિક્વિડેશનનો ખર્ચ ઉઠાવવામાં આવશે;

(એલ) તે સમય અથવા સમય નક્કી કરવા કે જેમાં લેણદારો તેમના દેવા અને દાવાઓ સાબિત કરશે અથવા તે દેવા અથવા દાવાઓ સાબિત

થાય તે પહેલાં કરવામાં આવેલી કોઈપણ વહેંચણીના લાભો માટે સામેલ કરવામાં આવશે;

(એમ).

(એન) આવા સમાપન માટે જરૂરી હોય તેવા તમામ કાર્યો કરવા અને સોસાયટીના નામે અને વતી તમામ કાર્યો, રસીદો અને અન્ય દસ્તાવેજો અમલમાં મૂકવા;

(ઓ) ".

૧૧. કલમ ૧૦૮ની પેટા-કલમ (૨) અનુસાર જ્યારે કાયદાની કલમ ૧૦૭ હેઠળ સોસાયટીને બંધ કરવાનો વચગાળાનો અથવા અંતિમ આદેશ પસાર કરવામાં આવે ત્યારે લિક્વિડેટરની નિમણૂક થઈ શકે છે.

૧૧.૧ગુજરાત સહકારી મંડળી અધિનિયમ ૧૯૬૧ (ત્યારબાદ "અધિનિયમ" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) ના આધારે પરિસમાપકને સક્ષમ અધિકારી દ્વારા સોસાયટીને પરિસમાપનમાં લેવાનો આદેશ પસાર કર્યા પછી સહકારી મંડળીના પરિસમાપનની પ્રક્રિયા હાથ ધરવા અને પૂર્ણ કરવાની જવાબદારી સોંપવામાં આવે છે.

૧૧.૨કલમ ૧૦૮ની પેટા-કલમ (૨) હેઠળની જોગવાઈને ધ્યાનમાં રાખીને જ્યારે વચગાળાનો આદેશ આપવામાં આવે છે અને જ્યારે લિક્વિડેટરની નિમણૂક કરવામાં આવે છે ત્યારે સોસાયટી/તેના અધિકારીઓ લિક્વિડેટરને તમામ મિલકતોની કસ્ટડી અને નિયંત્રણ સોંપવા માટે બંધાયેલા છે અને સોસાયટીની અસરો અને કાર્યવાહીપાત્ર દાવાઓ કે જેના માટે સોસાયટી હકદાર છે, પુસ્તકો અને રેકૉર્ડ્સ અને સોસાયટીના વ્યવસાયને લગતા દસ્તાવેજો સાથે.કલમ ૧૦૮ની પેટા-કલમ (૩) જ્યારે અંતિમ આદેશ પસાર કરવામાં આવે ત્યારે અધિકારીઓ પર સમાન વાંધો લાદવામાં આવે છે.

૧૧.૩કલમ ૧૦૮ની પેટા કલમ (૫) અનુસાર, લિક્વિડેટરની નિમણૂક પર, જ્યાં સુધી સોસાયટીને લિક્વિડેશનમાં લેવાનો આદેશ આપવામાં ન આવે ત્યાં સુધી, કલમ ખાલી કરવામાં આવે છે. ૧૧૦ લિક્વિડેટર કલમ ૧૦૮ હેઠળ ચાર્જ લે તે પછી અમલમાં આવશે અને સોસાયટીની અસ્કયામતો, કાર્યવાહીપાત્ર દાવાઓ વગેરે લિક્વિડેટરમાં નિહિત થશે.

૧૧.૪કલમ ૧૧૦ના આધારે લિક્વિડેટર (કાયદાની કલમ ૧૦૮ હેઠળ નિયુક્ત) ને સત્તા આપવામાં આવી છે, જે નોંધણી અધિકારીની દેખરેખ, નિયંત્રણ અને નિર્દેશનને આધિન છે અને નિયમોને આધિન, કાયદાની કલમ ૧૧૦ ની પેટા-

કલમ (એ) થી (ઓ) હેઠળ ઉલ્લેખિત કોઈપણ અથવા તમામ કાર્યો અને ફરજો કરવા.

૧૧.પલિક્વિડેશન પ્રક્રિયા પૂર્ણ કરવાના હેતુસર લિક્વિડેટર સોસાયટી દ્વારા લેણદારોની વિવિધ શ્રેણીઓને ચૂકવવાપાત્ર દેવું ચૂકવીને સોસાયટીનું દેવું (લિક્વિડેશનમાં) ચૂકવવા માટે બંધાયેલો છે.

૧૧.૬લિક્વિડેટર સોસાયટીની મિલકતના વેચાણ પર મળેલી આવકમાંથી અને સોસાયટી પાસે ઉપલબ્ધ અન્ય રકમ, જો કોઈ હોય તો (લિક્વિડેશનમાં) માંથી સોસાયટીના દેવાની ચૂકવણી કરવા માટે ભંડોળ એકત્ર કરશે.

૧૧.૭કલમ ૧૧૦ ની કલમ (સી) લિક્વિડેટરને સ્થાવર અને જંગમ મિલકત અને "સોસાયટીના" કાર્યવાહીપાત્ર દાવાઓ વેચવાની સત્તા આપે છે અને અધિકૃત કરે છે.

૧૧.૮કલમ ૧૧૦ ની કલમ (ઈ) સોસાયટી સામેના તમામ દાવાઓની તપાસ કરવા માટે લિક્વિડેટરને સત્તા આપે છે અને અધિકૃત કરે છે અને લિક્વિડેટર નક્કી કરવા માટે અધિકૃત છે તેના દ્વારા લેણદારોના વિવિધ વર્ગો અને વર્ગો પાસેથી પ્રાપ્ત થયેલા વિવિધ દાવાઓમાંથી ઉદ્ભવતા અગ્રતાનો પ્રશ્ન, સંપૂર્ણ

અથવા સમર્થનપૂર્વક.અલબત્ત, લિક્વિડેટરની વિવેકબુદ્ધિ કાયદાની અન્ય જોગવાઈઓને આધિન છે.

૧૧.૮૭પરોક્ત જોગવાઈઓ પરથી જોઈ શકાય છે કે આ કાયદો, ખાસ કરીને કલમ ૧૧૦, પસંદગી/અગ્રતાના ક્રમને નિર્ધારિત કરતું નથી જેમાં ઋણ/બાકી નીકળતી રકમની ચૂકવણી લેણદારોને કરવી જોઈએ અને કઈ શ્રેણી-લેણદારના વર્ગને પ્રથમ ચૂકવવામાં આવશે-એટલે કે અન્ય લેણદારો કરતાં અગ્રતામાં અને પ્રાધાન્યમાં અને કોણ આગામી હરોળમાં હશે અને કોને છેલ્લે ચૂકવવામાં આવશે અને કયા ગુણોત્તર/પ્રમાણમાં દેવું ચૂકવવામાં આવશે.કલમ (કે) અને કલમ (એલ) એ એવી જોગવાઈ છે જે લેણદારોને બાકી નીકળતી રકમની ચુકવણીની બાબતમાં લિક્વિડેટરને વધુ અથવા સક્ષમ વિવેકબુદ્ધિ અથવા સત્તા પ્રદાન કરે છે.

૧૧.૧૦ન તો અરજદાર કે ન તો પ્રતિવાદીઓએ આ કાયદા હેઠળની કોઈ પણ જોગવાઈ પર આધાર રાખ્યો છે અથવા અદાલતની નોટિસમાં લાવ્યા છે, જે કાં તો અગ્રતાના આદેશને સૂચવે છે જેમાં લેણદારોને ચુકવણી કરવી જોઈએ. અથવા લેણદારની કોઈ ચોક્કસ શ્રેણી કે જેનું દેવું અન્ય લેણદારો કરતાં પસંદગી હેઠળ પ્રાથમિકતામાં ચુકવવું જોઈએ.

૧૧.૧૧ કલમ ૧૧૦ ના સાદા વાંચન પર એવું બહાર આવે છે કે જ્યાં સુધી ચુકવણી માટે પસંદગીના ક્રમની વાત છે ત્યાં સુધી ઉપરોક્ત વિભાગ મૌન છે અને તે પ્રાથમિકતા અને પસંદગીનો ક્રમ નિર્ધારિત કરતું નથી કે જે લિક્વિડેટરએ વિવિધ વર્ગો અને લેણદારોની શ્રેણીઓને ચુકવણી કરતી વખતે બાકી રાખવો જોઈએ અને તે રીતે સમાજના દેવાની ચૂકવણી કરવી જોઈએ.પરિણામે, કલમ ૧૧૦ અને તેની કલમ (સી) ના પ્રકાશમાં એવું બહાર આવ્યું છે કે પસંદગી અને અગ્રતાના ક્રમને નિર્ધારિત કરતી બાબતમાં વિવેકબુદ્ધિ લિક્વિડેટર પાસે રહે છે.

૧૨. આ જોગવાઈમાંથી એવું પણ બહાર આવ્યું છે કે તેમની નિમણૂક પછી "સોસાયટીની" અસ્કયામતો લિક્વિડેટરમાં નિહિત થશે અને લિક્વિડેટર તે સ્થાવર અને જંગમ મિલકતો, અસ્કયામતો, અસ્કયામતો અને કાર્યવાહીપાત્ર દાવાઓનું વેચાણ અને નિકાલ કરી શકે છે જે "સોસાયટીના" છે.

૧૨.૧ તે સુસંગત છે કે તે મિલકતો-જંગમ અથવા સ્થાવર-અથવા કાર્યવાહીપાત્ર દાવાઓ અથવા સોસાયટીની અસ્કયામતો લિક્વિડેટરને ઉપલબ્ધ થશે જે સોસાયટીની "ફ્રીહોલ્ડ પ્રોપર્ટીઝ" છે.તે મિલકતો, અસ્કયામતો અને કાર્યવાહીપાત્ર દાવાઓને "ફ્રીહોલ્ડ પ્રોપર્ટીઝ" કહી શકાય, જેના સંબંધમાં તૃતીય પક્ષનો કોઈ અધિકાર અથવા ચાર્જ અથવા પૂર્વાધિકાર બનાવવામાં આવ્યો નથી અને તે મિલકતના હક અને માલિકી પર અસ્તિત્વમાં નથી અથવા પ્રચલિત

નથી.મિલકત અથવા મિલકત, (જંગમ અથવા સ્થાવર) કાર્યવાહીપાત્ર દાવાઓ સહિત, જે સોસાયટી દ્વારા ગીરવે મૂકવામાં આવે છે અને તેના પર ચાર્જ અથવા પૂર્વાધિકાર બનાવવામાં આવે છે, તેને સોસાયટીની ફ્રીહોલ્ડ મિલકત (અથવા સોસાયટીનો કાર્યવાહીપાત્ર દાવો) (લિક્વિડેશનમાં) ગણી શકાય નહીં.મિલકત અને અસ્કયામતો લિક્વિડેટરને માત્ર વ્યાજની હદ સુધી જ ઉપલબ્ધ રહેશે જે સ્પષ્ટ અને બિનજરૂરી છે.અલગ રીતે કહીએ તો, લિક્વિડેટર કોઈપણ સ્થાવર અથવા જંગમ મિલકત અથવા કાર્યવાહીપાત્ર દાવાઓનો નિકાલ કરી શકતો નથી જે "સોસાયટીની ફ્રીહોલ્ડ મિલકતો નથી" એટલે કે જે કોઈપણ બોજોથી મુક્ત નથી.

૧૨.૨ આગળ વધતા પહેલા તેનો ઉલ્લેખ કરવો સુસંગત છે. કે ગીરો, ગીરો આપનાર, ગીરો લેનાર, ગીરો-નાણાં અને ગીરો-ખતની શરતો અધિનિયમ હેઠળ વ્યાખ્યાયિત નથી પરંતુ મિલકત હસ્તાંતરણ અધિનિયમની કલમ ૫૮ હેઠળ વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવી છે. "ચાર્જ" શબ્દ પણ આ કાયદા હેઠળ વ્યાખ્યાયિત નથી. આ શબ્દ મિલકત હસ્તાંતરણ અધિનિયમ હેઠળ જોવા મળે છે અને તેની કલમ ૧૦૦ સમજાવે છે કે શું ચાર્જ બનાવવામાં આવ્યો છે અથવા તેને બનાવવામાં આવ્યો હોવાનું કહી શકાય.ઉપરોક્ત કલમ ૫૮ આ રીતે વાંચે છે:—

"(અ) ગીરો એ ચોક્કસ સ્થાવર મિલકતમાં વ્યાજનું હસ્તાંતરણ છે જે અગાઉથી અથવા લોનના માધ્યમથી એડવાન્સ કરવાના નાણાં, વર્તમાન અથવા ભાવિ દેવું, અથવા સગાઈની કામગીરીને સુરક્ષિત કરવાના હેતુથી છે જે આર્થિક જવાબદારીમાં વધારો કરી શકે છે.

હસ્તાંતરણકર્તાને ગીરો આપનાર કહેવામાં આવે છે, હસ્તાંતરણ કરનારને ગીરો આપનાર કહેવામાં આવે છે; જે મૂળ નાણાં અને વ્યાજની ચુકવણી હાલમાં સુરક્ષિત છે તેને ગીરો-નાણાં કહેવામાં આવે છે, અને જે સાધન (જો કોઈ હોય તો) જેના દ્વારા હસ્તાંતરણ કરવામાં આવે છે તેને ગીરો-ખત કહેવામાં આવે છે."

૧૨.૩ સંપત્તિ હસ્તાંતરણ અધિનિયમની કલમ ૧૦૦ આ રીતે વાંચે છે:-

"૧૦૦. ચાર્જ.—જ્યાં એક વ્યક્તિની સ્થાવર મિલકત પક્ષકારોના કાર્ય દ્વારા અથવા કાયદાના સંચાલન દ્વારા બીજાને નાણાંની ચુકવણી માટે સુરક્ષા કરવામાં આવે છે, અને વ્યવહાર ગીરો તરીકે ગણાતો નથી, ત્યાં પછીની વ્યક્તિ મિલકત પર ચાર્જ ધરાવે છે તેવું કહેવાય છે; અને અહીં અગાઉની તમામ જોગવાઈઓ [જે સરળ ગીરોને લાગુ પડે છે તે, જ્યાં સુધી હોઈ શકે ત્યાં સુધી, આવા ચાર્જને લાગુ થશે.

આ વિભાગમાં કંઈપણ ટ્રસ્ટ-પ્રોપર્ટી પર ટ્રસ્ટ-પ્રોપર્ટીના ચાર્જને તેના ટ્રસ્ટના અમલમાં યોગ્ય રીતે કરવામાં આવેલા ખર્ચ માટે લાગુ પડતું

નથી, ર અને, હાલમાં અમલમાં છે તે માટે કોઈ કાયદા દ્વારા અન્યથા સ્પષ્ટ રીતે જોગવાઈ કરવામાં આવી છે તે સિવાય, જેની પાસે આવી મિલકત વિચારણા માટે ટ્રાન્સફર કરવામાં આવી છે તે વ્યક્તિના હાથમાંની કોઈપણ મિલકત સામે અને ચાર્જની સૂચના વિના કોઈ ચાર્જ લાગુ કરવામાં આવશે નહીં.”

૧૨.૪ આમ, જે વ્યક્તિ તેના પર ચાર્જ અથવા પૂર્વાધિકાર ધરાવે છે (દેવાદારની) મિલકત એવા દેવાદારો સામે સુરક્ષિત લેણદાર હશે કે જેઓ આવા ગીરો અથવા ચાર્જ અથવા પૂર્વાધિકાર ધરાવતા નથી અને તેનાથી વિપરીત આવા લેણદારો "અસુરક્ષિત લેણદાર" હશે.

૧૨.૫ આમ, જે સોસાયટી ફંડમાં છે તેના સંબંધમાં, વ્યાપક રીતે કહીએ તો, લેણદારોના ઓછામાં ઓછા બે વર્ગો અથવા વર્ગો હશે, એટલે કે (એ) તે લેણદારો કે જેમની બાકી રકમ ગીરો દ્વારા સુરક્ષિત અથવા સમર્થિત છે, અથવા આવી અન્ય સુરક્ષા એટલે કે જેઓ મિલકતો, અસ્કયામતો અને સોસાયટીના કાર્યવાહીપાત્ર દાવાઓ પર ચાર્જ અથવા પૂર્વાધિકાર ધરાવે છે; અને (બી) એવા લેણદારો કે જેમની પાસે આવી કે કોઈ જામીનગીરી નથી અને તેમની બાકી રકમ સુરક્ષિત કે સુરક્ષિત નથી.સામાન્ય ભાષામાં લેણદારોની આ બે શ્રેણીઓને (અ) સુરક્ષિત લેણદારો અને (બ) અસુરક્ષિત લેણદારો તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

૧૨.૬ "લેણદાર" અને "સુરક્ષિત લેણદાર" શબ્દોને આ કાયદા હેઠળ વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવ્યા નથી, પરંતુ આ શરતોને પ્રોવિન્સિયલ ઓફ ઇન્સોલ્વન્સી એક્ટ, ૧૯૨૦ (ત્યારબાદ "ઇન્સોલ્વન્સી એક્ટ" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) ની કલમ ૨ (એ) અને ૨ (ઇ) હેઠળ વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવી છે.ઉપરોક્ત કલમ ૨ (એ) અને ૨ (ઇ) આ રીતે વાંચે છે:-

“૨(અ) "લેણદાર" માં હુકમનામું ધારકનો સમાવેશ થાય છે, "દેવું" માં ચુકાદો-દેવું અને "દેવાદાર" માં ચુકાદો-દેવાદારનો સમાવેશ થાય છે.

૨(ઇ) "સુરક્ષિત લેણદાર" નો અર્થ એ છે કે જે વ્યક્તિ દેવાદારની મિલકત અથવા તેના કોઈપણ ભાગ પર ગીરો, ચાર્જ અથવા પૂર્વાધિકાર ધરાવે છે, જે દેવાદાર પાસેથી તેના દેવાની બાંધધરી તરીકે છે.

૧૨.૭ જ્યારે આ લેણદારોને બાકી નીકળતી રકમની ચૂકવણીનો સમય/તબક્કો આવે છે, ત્યારે પહેલો પ્રશ્ન જે ઊભો થાય છે તે ચુકવણીની બાબતમાં પ્રાથમિકતા અથવા પસંદગી વિશે છે એટલે કે કયા લેણદારને પહેલા ચૂકવણી કરવી જોઈએ અને કોને પછી ચૂકવણી કરવામાં આવશે અને કોને છેલ્લી ચૂકવણી કરવામાં આવશે અને બીજો પ્રશ્ન જે ઊભો થાય છે તે છે:જે અગ્રતાના આવા ક્રમ

અને પસંદગીના ક્રમને નિર્ધારિત કરવા માટે લાગુ કરવાના માપદંડ વિશે નિર્ણય કરશે.

૧૨.૮ કલમ ૧૧૦ ની પેટા-કલમ (સી) સ્પષ્ટ કરે છે કે પસંદગીનો ક્રમ નક્કી કરવાની સત્તા લિક્વિડેટરને આપવામાં આવે છે.આમ પ્રથમ પાસા અથવા પ્રશ્નનો જવાબ આપવામાં આવે છે.

૧૨.૯ જ્યાં સુધી બીજા પાસાની વાત છે, અગાઉ જણાવ્યા મુજબ કલમ ૧૧૦ જે લિક્વિડેટરને વિવેકબુદ્ધિ પ્રદાન કરે છે, તે જ્યાં સુધી ચુકવણી માટે પસંદગીના ક્રમની વાત છે ત્યાં સુધી શાંત છે અને વિભાગ અગ્રતાનો ક્રમ સૂચવતો નથી કે જેને લિક્વિડેટરએ અનુસરવો જોઈએ અથવા માપદંડ અથવા પરિબળો કે જેને ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે અને પસંદગીનો ક્રમ નક્કી કરવા માટે લાગુ કરવામાં આવશે.આ વિભાગ માત્ર સૂચવે છે કે સત્તા અને વિવેક લિક્વિડેટરને આપવામાં આવે છે.

૧૨.૧૦ જો કે લિક્વિડેટરની સત્તા અને વિવેકબુદ્ધિના સંદર્ભમાં આ સ્થિતિ છે, તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને કે લિક્વિડેટરને વૈધાનિક ફરજ સોંપવામાં આવી છે અને તે વૈધાનિક કાર્ય કરવા માટે બંધાયેલો છે, તે સ્પષ્ટ છે કે લિક્વિડેટર તમામ બાબતોમાં અને તમામ બાબતોમાં અને તમામ ક્રિયાઓમાં ન્યાયી રીતે બંધાયેલો

છે અને નિર્ણયો લેવા અને વિવેકપૂર્ણ રીતે કાર્ય કરવા માટે બંધાયેલો છે અને તે લેણદારોને ચુકવણી કરવાના હેતુથી લેણદારોને પસંદ કરી શકતો નથી અને પસંદ કરી શકતો નથી. આગળ અને કોને છેલ્લે ચૂકવણી કરવામાં આવશે અને તે પસંદગીના મનસ્વી અને ગેરવાજબી ક્રમમાં ચુકવણી કરી શકશે નહીં. જોકે આ કાયદો લિક્વિડેટરને વિવેકબુદ્ધિ પ્રદાન કરે છે, તેમ છતાં, આ સત્તા અને વિવેકબુદ્ધિ નિરંકુશ નથી. ચુકવણીના હેતુ માટે પસંદગી/અગ્રતાનો ક્રમ કાયદા અનુસાર અને નિર્ધારિત માર્ગદર્શિકા સાથે સુસંગત અથવા માન્ય અને સ્થાયી સિદ્ધાંતો અનુસાર અધિનિયમ હેઠળ નિર્ધારિત પ્રક્રિયાને અનુસરીને નક્કી થવો આવશ્યક છે.

૧૨.૧૧ જો કોઈ મિલકત અથવા અસ્કયામતો અથવા કાર્યવાહીપાત્ર દાવો વગેરેના સંદર્ભમાં ગીરો બનાવવામાં આવે છે, તો મિલકતના મૂળ માલિકના અધિકારો, મિલકત હસ્તાંતરણ અધિનિયમને આધિન અને તે અનુસાર, ગીરોની હદ સુધી, ગીરો આપનારને આપવામાં આવે છે અને નિહિત થાય છે, અલબત્ત ગીરોની શરતો અને મિલકત હસ્તાંતરણ અધિનિયમની અન્ય સંબંધિત અને લાગુ જોગવાઈઓને આધિન છે. સામાન્ય રીતે, ગીરવે રાખનારનો અધિકાર ગીરવે મૂકેલી મિલકત અથવા મિલકતો પર ગીરવે મૂકવાના કરારની દ્રષ્ટિએ અને મિલકતને ગીરવે મૂકવાની હદ સુધી, જ્યાં સુધી ગીરો સમાપ્ત ન થાય અથવા

રિડીમ ન થાય અથવા કાયદા અનુસાર ડિસ્ચાર્જ ન થાય ત્યાં સુધી પ્રભુત્વ ધરાવશે.

૧૩. દેના બેંક વિરુદ્ધ ભીખાભાઈ પ્રભુદાસ પારેખ (૨૦૦૦ [૫] એસ. સી. સી. ૬૯૪) ના નિર્ણયમાં એવું જોવા મળે છે કે:-

“૮.સરકારી દેવાની અગ્રતાનો સિદ્ધાંત જરૂરિયાતના નિયમ અને જાહેર નીતિ પર આધારિત છે.રાજ્યના દેવાની પ્રાથમિકતા માટેના દાવાનું મૂળભૂત સમર્થન એ માન્ય સિદ્ધાંત પર આધારિત છે કે રાજ્ય કરવેરા દ્વારા નાણાં એકત્ર કરવા માટે હકદાર છે કારણ કે જ્યાં સુધી રાજ્યને પૂરતી આવક પ્રાપ્ત નહીં થાય ત્યાં સુધી તે સાર્વભૌમ સરકાર તરીકે કામ કરી શકશે નહીં.તે જરૂરી છે કે એક શાસન તરીકે, રાજ્ય તેના પ્રાથમિક સરકારી કાર્યો કરવા માટે સક્ષમ હોવું જોઈએ અને આવા કાર્યોને અસરકારક રીતે ચલાવવા માટે સક્ષમ થવા માટે, તે જરૂરી ભંડોળના કબજામાં હોવું જોઈએ અને આ વિચારણા રાજ્યને તેના કરવેરાની બાકી રકમના સંદર્ભમાં પ્રાથમિકતાનો દાવો કરવાની જરૂરિયાત અને ડહાપણ પર ભાર મૂકે છે.(બિલ્ડર્સ સપ્લાય કોર્પોરેશન જુઓ).આ જ કેસમાં બંધારણીય ખંડપીઠે ન્યાયિક અભિપ્રાયની સર્વસંમતિની નોંધ લીધી છે કે રાજ્યને બાકી રહેલા કરવેરાને ખાનગી દેવા પર પ્રાથમિકતા આપી શકાય છે અને સામાન્ય કાયદાનો આ નિયમ ભારતના બંધારણની કલમ

૩૭૨ (૧) ના અર્થમાં સંબંધિત સમયે બ્રિટિશ ભારતના પ્રદેશમાં અમલમાં કાયદો સમાન છે અને તેથી તે પછી પણ તે માહિતી તરીકે ચાલુ રહે છે. જે સિદ્ધાંત પર આ નિયમ સ્થાપિત કરવામાં આવ્યો છે, તે જ સિદ્ધાંત પર પ્રાથમિકતા માત્ર એવા દેવાને જ ઉપલબ્ધ રહેશે જે રાજ્યની ફરજિયાત વસૂલાતની સાર્વભૌમ સત્તાના સંદર્ભમાં કાઉનના વિષયો દ્વારા કરવામાં આવે છે અને તે વ્યાપારી સેવાઓ માટેના શુલ્ક અથવા વેપારી વ્યવહારોને અનુસરીને વિષયો દ્વારા રાજ્યને કરવામાં આવતી જવાબદારી સુધી વિસ્તરશે નહીં. ઉપલબ્ધ ન્યાયિક ઘોષણાઓની સમીક્ષા કર્યા પછી તેમના આધિપત્યે કાયદાનો સારાંશ નીચે મુજબ આવ્યો છે:—

૧. ન્યાયિક અભિપ્રાયમાં સર્વસંમતિ છે કે રાજ્યને કારણે કરવેરાની બાકી રકમ ખાનગી દેવાં પર અગ્રતાનો દાવો કરી શકે છે.

૨. કાઉન દેવાની પ્રાથમિકતા વિશેનો સામાન્ય કાયદો સિદ્ધાંત, જેને ૧૮૫૦ પહેલાં ભારતીય ઉચ્ચ અદાલતો દ્વારા પુનઃનિર્ધારિત કરવામાં આવ્યો હતો, તે કલમ ૩૭૨ (૧) ના અર્થમાં "અમલમાં કાયદો" ની રચના કરે છે અને હજુ પણ અમલમાં છે.

૩. રાજ્યના દેવાની પ્રાધાન્યતા માટેના દાવાનું મૂળભૂત સમર્થન એ જરૂરિયાતનો નિયમ છે અને રાજ્યને તેની કરવેરાની બાકી રકમના

સંદર્ભમાં પ્રાથમિકતાનો દાવો કરવાનો અધિકાર સ્વીકારવાનું ડહાપણ છે.

૪. આ સિદ્ધાંત રાજ્યના દેવાના સંદર્ભમાં લાગુ ન થઈ શકે જો તે નાગરિકો દ્વારા સામાજિક-આર્થિક સારા હાંસલ કરવા માટે રાજ્ય દ્વારા હાથ ધરવામાં આવતી વ્યાપારી પ્રવૃત્તિઓના સંબંધમાં કરાર કરવામાં આવે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, જ્યાં કલ્યાણકારી રાજ્ય એવા વ્યાપારી ક્ષેત્રોમાં પ્રવેશ કરે છે જેને રાજ્યના મૂળભૂત સરકારી કાર્યોનો આવશ્યક અને અભિન્ન ભાગ ગણી શકાય નહીં અને આવી વ્યાવસાયિક પ્રવૃત્તિઓથી ઉદ્ભવતા દેવાદારો પાસેથી દેવાની વસૂલાત કરવા માંગે છે, ત્યાં અગ્રતાના સિદ્ધાંતની લાગુ પડતી વિચારણા માટે ખુલ્લી રહેશે.

૧૦. જો કે, અન્ય લેણદારો કરતાં દેવાની વસૂલાતનો ક્રાઉનનો પસંદગીનો અધિકાર સામાન્ય અથવા અસુરક્ષિત લેણદારો સુધી મર્યાદિત છે. ઇંગ્લેન્ડનો સામાન્ય કાયદો અથવા સમાનતા અને સારા અંતઃકરણના સિદ્ધાંતો (જે ભારતને લાગુ પડે છે) ક્રાઉનને તેના દેવાની વસૂલાત માટે ગીરો અથવા માલના ગીરવે મૂકનાર અથવા સુરક્ષિત લેણદારો પર પસંદગીનો અધિકાર આપતા નથી. તે માત્ર એવા કિસ્સાઓમાં છે જ્યાં ક્રાઉનનો અધિકાર અને વિષયનો અધિકાર એક જ સમયે મળે છે અને તે જ સમયે ક્રાઉનને સામાન્ય રીતે પસંદ કરવામાં

આવે છે.જ્યાં રાજાનો અધિકાર શરૂ થાય તે પહેલાં વિષયનો અધિકાર સંપૂર્ણ અને સંપૂર્ણ હોય, ત્યાં નિયમ લાગુ પડતો નથી, કારણ કે એવા કોઈ સમય નથી કે જેના પર બે અધિકારો સંઘર્ષમાં હોય, ન તો એવો કોઈ પ્રશ્ન હોઈ શકે કે જ્યાં વિષયનો એક અધિકાર પહેલેથી જ પ્રચલિત હોય તેવા કિસ્સામાં બંનેમાંથી કયો હોવો જોઈએ.ગાર્લસ વિ. ગ્રોવરમાં એવું માનવામાં આવ્યું છે કે કાઉનને માલની પ્રતિજ્ઞા પર કોઈ અગ્રતા નથી.બેંક ઓફ બિહાર વિરુદ્ધ બિહાર રાજ્ય, એ. આઈ. આર. ૧૯૭૧ એસ. સી. ૧૨૧૦ માં, આ અદાલત દ્વારા આ સિદ્ધાંતને માન્યતા આપવામાં આવી છે, જેમાં એવું માનવામાં આવ્યું છે કે માલની સુરક્ષા પર પ્યાદાની તરફેણમાં નાણાં સાથે ભાગ લેનાર પ્યાદાના અધિકારોને પ્યાદાના અન્ય લેણદારોને નાણાં ઉપલબ્ધ કરાવીને માલની કાયદેસર જમી દ્વારા પણ નાબૂદ કરી શકાતા નથી.રશબેહરી ઘોષ લો ઓફ મોર્ગેજ (ટી. એલ. એલ., ૭મી આવૃત્તિ, પી. ૩૮૬) માં જણાવે છે કે-‘એવું લાગે છે કે ભારતમાં સરકારી દેવું અગાઉના સુરક્ષિત દેવું કરતાં વધુ પ્રાધાન્ય મેળવવા માટે હકદાર નથી.’”

(ભાર મૂકવામાં આવે છે)

૧૩.૧ આ મુદ્દા પરના નિર્ણયો અને ન્યાયિક ઘોષણાઓ પરથી એવું બહાર આવે છે કે રાજ્યને ચૂકવવાપાત્ર દેવાની બાકી રકમને અસુરક્ષિત દેવાની સરખામણીએ

પ્રાથમિકતા આપવામાં આવશે અને જો કાયદા હેઠળ પ્રાથમિકતાના રૂપમાં પ્રથમ ચાર્જનો દાવો કરવામાં નહીં આવે, તો ક્રાઉન ડેટની પ્રાથમિકતા અંગેના સામાન્ય કાયદાના સિદ્ધાંત ઉપલબ્ધ અથવા લાગુ થશે નહીં. જ્યારે તાજનું દેવું અને વિષયનું દેવું સમાન માત્રામાં હોય ત્યારે ક્રાઉનનો અધિકાર પ્રચલિત થશે અને જ્યાં દેવું સમાન માત્રામાં હોય ત્યાં ક્રાઉનના દેવાને લગતા સિદ્ધાંત-સિદ્ધાંત લાગુ થશે. સામાન્ય રીતે અગ્રતાના દેવાની પ્રાથમિકતાનો સિદ્ધાંત ખાનગી દેવાની સામે રહેશે જે અસુરક્ષિત (દેવું) છે. જો કે, જ્યાં સુધી કાયદા દ્વારા રાજ્યના દેવાની તરફેણમાં પ્રાથમિકતા આપવામાં ન આવે ત્યાં સુધી રાજ્યના પ્રથમ/અગ્રતા ચાર્જનો સિદ્ધાંત સુરક્ષિત દેવાની ઉપર હાવી ન થઈ શકે.

૧૪. આમ, લિક્વિડેટર, જેમ કે ગીરવે મૂકેલી મિલકતો અને/અથવા લેણદારોને વહેંચવાના હેતુસર સોસાયટીની આવી બોજો ધરાવતી મિલકતો અને અસ્કયામતો અને કાર્યવાહીપાત્ર દાવાઓમાંથી વેચાણની આવકનો ઉપયોગ કરવા માટે, ગીરો ઉપાડવાની શરતનું પાલન કરીને અને કાયદા અનુસાર અને જ્યાં સુધી ગીરો સમાપ્ત ન થાય અથવા ગીરો લેનાર ગીરો લેનાર તરીકેનો પોતાનો અધિકાર છીનવી ન લે ત્યાં સુધી ગીરો ઉપાડવો પડશે. આવી મિલકત અને/અથવા આવી મિલકતમાંથી મળેલી રકમનો ઉપયોગ લિક્વિડેટર દ્વારા અન્ય લેણદારોના વિતરણ અથવા દેવાની ચુકવણીના હેતુ માટે કરી શકાતો નથી, એટલે કે ગીરો લેનાર પછી અન્ય લેણદારો પણ નહીં. રાજ્ય.

૧૪.૧ તેથી, સોસાયટીના લિક્વિડેશનની પ્રક્રિયા પૂર્ણ કરવાના હેતુથી આ અધિનિયમ હેઠળ નિમણૂક કરાયેલ લિક્વિડેટર, ગીરવે મૂકેલી મિલકતના સંદર્ભમાં (એટલે કે સોસાયટીની મિલકત જે ત્રીજા પક્ષને ગીરવે મૂકવામાં આવી છે, તે દાવો કરી શકતો નથી કે કાયદાની કલમ ૧૧૦ના આધારે તેને આપવામાં આવેલી સત્તા અને વિવેકબુદ્ધિને ધ્યાનમાં રાખીને તે તમામ સંપત્તિઓનો નિકાલ કરી શકે છે (એટલે કે તે મિલકત અથવા સંપત્તિ અથવા કાર્યવાહીપાત્ર દાવો કે જેના સંબંધમાં ગીરો લેનારની તરફેણમાં ચાર્જ અથવા પૂર્વાધિકાર બનાવવામાં આવે છે) અને વેચાણની આવકનો ઉપયોગ સોસાયટીના લેણદારોને વહેંચણી માટે આવા ક્રમમાં કરી શકે છે. સંદર્ભ અને પ્રાથમિકતા જે તે યોગ્ય માને છે, જો કે ગીરો સમાપ્ત થયો નથી અથવા ઉપાડવામાં આવ્યો નથી અને તેમ છતાં ગીરો લેનારાના દાવાઓ અને અધિકારો જીવંત છે.

૧૪.૨ જ્યાં સુધી ફ્રીહોલ્ડ મિલકત એટલે કે ત્રીજા પક્ષની તરફેણમાં કોઈ પણ રીતે બોજો ન હોય તેવી મિલકતની વાત છે, ત્યાં સુધી લિક્વિડેટરના અધિકારના આવા દાવા અને દાવાને કાયદામાં તેનું સ્થાન છે, જો કે જ્યાં સુધી ગીરવે મૂકેલી મિલકતની વાત છે ત્યાં સુધી આવા દાવા અને દાવો કાયદામાં સારા અને ટકાઉ નથી અને જ્યાં સુધી ગીરો સમાપ્ત ન થાય અથવા કાયદા અનુસાર ડિસ્ચાર્જ ન થાય ત્યાં સુધી તૃતીય પક્ષની તરફેણમાં ગીરવે મૂકવામાં આવેલી સંપત્તિના

સંદર્ભમાં લિક્વિડેટરને કાયદામાં કોઈ અધિકાર અથવા તેની વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ કરવાની સત્તા રહેશે નહીં.

૧૪.૩ તે શક્ય છે કે ગીરવે મૂકેલી મિલકત સોસાયટીના કબજામાં અથવા કબજામાં હોઈ શકે, જો કે જો આવી મિલકતની તરફેણમાં ગીરવે મૂકવામાં આવે તો ગીરવે મૂકવાની હદ સુધી આવી મિલકત એટલે કે સંપૂર્ણ મિલકત લિક્વિડેટરના હાથમાં ઉપલબ્ધ નહીં હોય. પરંતુ તે ગીરો લેનારાના અધિકારને આધિન ઉપલબ્ધ રહેશે.

૧૪.૪ વર્તમાન કિસ્સામાં લિક્વિડેટરએ સરકારને ચૂકવવાપાત્ર દેવાને ગીરો લેનાર સહિત અન્ય લેણદારોને ચૂકવવાપાત્ર બાકી રકમથી ઉપર સ્થાન આપ્યું છે.આમ કરતી વખતે લિક્વિડેટર એ હકીકતની અવગણના કરે છે કે જે સિદ્ધાંત અથવા સિદ્ધાંત કે તેના દેવાની વસૂલાત કરવાનો તાજનો અધિકાર સામાન્ય કાયદાના સિદ્ધાંતને લગતા તેની બાકી રકમની વસૂલાતના અધિકાર પર પ્રવર્તે છે તે અસુરક્ષિત દેવાના સંદર્ભમાં લાગુ થશે.સામાન્ય કાયદાનો સિદ્ધાંત વિશેષ કાયદાને અનુરૂપ હોવો જોઈએ.એક દેવું કે જે દેવું માટે સુરક્ષિત છે જે કાયદામાંની કોઈપણ જોગવાઈના આધારે મિલકત પર પ્રથમ ચાર્જનો દરજ્જો પ્રાપ્ત કરે છે તે અસુરક્ષિત કાઉન દેવું પર પ્રભુત્વ ધરાવતું હોવું જોઈએ.

૧૪.૫ ઉપર સૂચવ્યા મુજબ, લિક્વિડેટરએ ગીરો લેનાર/સુરક્ષિત લેણદારો સહિત અન્ય સુરક્ષિત લેણદારો પર ચૂકવવાપાત્ર બાકી રકમ કરતાં સરકારી બાકી રકમને ક્રમ આપ્યો છે.વર્તમાન કિસ્સામાં અરજદાર બેંકનો દાવો એ આધાર પર આધારિત છે કે તે સોસાયટીની મિલકતોના સંદર્ભમાં ગીરો ધરાવે છે અને ગીરો લેનાર હોવાથી તે છે સુરક્ષિત લેણદાર.વિચારણા માટે જે પ્રશ્ન ઊભો થાય છે તે એ છે કે લિક્વિડેટર દ્વારા નિર્ધારિત પસંદગી અને અગ્રતાનો ક્રમ કાયદેસર, યોગ્ય અને ન્યાયી છે કે નહીં.

૧૪.૬ લિક્વિડેટર દ્વારા નિર્ધારિત પસંદગીના હુકમનું પ્રથમ, સીધું અને તાત્કાલિક પરિણામ (એટલે કે વિવાદિત આદેશ તારીખ ૨૯.૧૧.૨૦૧૨) એ છે કે ગીરો આપનાર અને/અથવા સુરક્ષિત લેણદારોના અધિકારો અને દાવાઓને રેન્કમાં અથવા સરકારના દાવા પછી નીચલા ક્રમે મૂકવામાં આવે છે અને પ્રતિવાદી સરકારના દાવાને સુરક્ષિત લેણદારો અને ગીરો આપનારના અધિકારો અને દાવાઓ અને બાકી નીકળતી રકમ પર ઉચ્ચ પ્રાથમિકતા અને પસંદગી આપવામાં આવે છે.

૧૪.૭ કાયદાની કલમ ૧૧૦ (ઇ) ના પ્રકાશમાં, જે લિક્વિડેટરને વિવેકબુદ્ધિ પ્રદાન કરે છે, તે સ્પષ્ટ બને છે કે જ્યાં સુધી લિક્વિડેટર પસંદગીનો ક્રમ નક્કી કરવા માટે કોઈપણ માન્ય અને સ્થાયી સિદ્ધાંત અથવા માર્ગદર્શિકાનું પાલન કરે

છે અને જો આવો નિર્ણય મનસ્વી અથવા અતાર્કિક અથવા પક્ષપાતી અથવા અન્યાયી અથવા કાયદાની વિરુદ્ધ નથી, તો આવા નિર્ણયમાં કોર્ટ દ્વારા દખલ કરવી જોઈએ નહીં કારણ કે કોઈ અન્ય દ્રષ્ટિકોણ શક્ય છે અને કોર્ટ માને છે કે આવા અન્ય દ્રષ્ટિકોણ અથવા પસંદગીનો અલગ આદેશ કેસની હકીકતોમાં વધુ સારો વિકલ્પ હશે.આમ, ધ્યાનમાં લેવાનો મુદ્દો એ છે કે શું લિક્વિડેટર (એ) પસંદગીનો ક્રમ નક્કી કરતા પહેલા દાવાઓ અને દાવેદારની પ્રકૃતિ અને ચારિત્ર્ય અને સ્થિતિ નક્કી ન કરવા માટે ન્યાયી છે; અને (બી) પ્રતિવાદીને ક્રમાંકિત કરે છે-સરકારની બાકી રકમ-દાવાઓ કરતાં વધુ અથવા ઉપરના દાવાઓ-અન્ય લેણદારો ગીરો આપનાર અને/અથવા સુરક્ષિત લેણદારો છે કે કેમ તે નિર્ધારિત કર્યા વિના તમામ લેણદારોની બાકી રકમ અને શું સરકારની બાકી રકમ-દાવાઓને વધુ ક્રમાંકિત કરી શકાય છે અને તેને અગ્રતામાં કાઢી શકાય છે, જોકે તે સુરક્ષિત દેવું-દાવા ન હોઈ શકે.

૧૫. આ પાસાઓની તપાસ કરવા માટે લિક્વિડેટર દ્વારા તેના ઉત્તરતા ક્રમમાં નિર્ધારિત અગ્રતાના ક્રમને ધ્યાનમાં લેવો યોગ્ય રહેશે.અરજદાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલો મુદ્દો અદાલતને વિવાદિત આદેશમાં ક્રમ નંબર ૧ થી ૪ પર પ્રાથમિકતાઓ પર વિચાર કરવાની ફરજ પાડે છે.

૧૫.૧ આક્ષેપિત હુકમમાંથી તે બહાર આવ્યું છે કે લિક્વિડેટરએ કામદારોની બાકી રકમને પ્રથમ પ્રાથમિકતા આપી છે (એટલે કે પ્રોવિડન્ટ ફંડ કમિશનર દ્વારા કામદારોને પ્રોવિડન્ટ ફંડ માટે ચૂકવવાપાત્ર રકમ માટે દાવો).

૧૫.૨ બીજી પ્રાથમિકતા કામદારોના ગ્રેયુદ્ધટી માટે ચૂકવવાપાત્ર રકમના દાવાને આપવામાં આવે છે.

૧૫.૩ ત્રીજી પ્રાથમિકતા સરકારના શેરહોલ્ડિંગને આપવામાં આવે છે, એટલે કે સોસાયટીની શેર મૂડી માટે તેના દ્વારા ફાળો આપવામાં આવેલી રકમ માટે સરકારનો દાવો.

૧૫.૪ લિક્વિડેટરએ અરજદાર બેંક અને અન્ય લેણદારો (જેઓ ગીરો લેનાર હોવાનો દાવો કરે છે અને તેથી સુરક્ષિત લેણદાર) નો દાવો ચોથા તબક્કામાં મૂક્યો છે.

૧૬. પ્રોવિડન્ટ ફંડ કમિશનર દ્વારા દાવાને આપવામાં આવેલી પ્રથમ પ્રાથમિકતા એટલે કે પ્રોવિડન્ટ ફંડ તરફ કામદારોની બાકી રકમ.ઉપરોક્ત દાવાની રેન્કિંગ અથવા વર્ગીકરણ-બાકી રકમમાં કોઈ દખલગીરીની બાંહેધરી નથી કારણ કે કર્મચારી ભવિષ્ય નિધિ અને વિવિધ જોગવાઈઓ અધિનિયમ, ૧૯૫૨

(ત્યારબાદ "પી. એફ. અધિનિયમ" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) ની કલમ ૧૧ના આધારે, ઉપરોક્ત બાકી રકમને વૈધાનિક પ્રાથમિકતા આપવામાં આવે છે અને નોકરીદાતાની અન્ય તમામ બાકી રકમ પર પસંદગી આપવામાં આવે છે. આ સંદર્ભમાં એમ્પ્લોઈઝ પ્રોવિડન્ટ ફંડ કમિશનર વિ. ઓ. એલ. ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયને ધ્યાનમાં લેવો યોગ્ય છે. એસ્સ્કે ફાર્માસ્યુટિકલ્સ લિમિટેડ (એ. આઈ. આર. ૨૦૧૨ એસ. સી. ૧૧), જેમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અન્ય બાબતોની સાથે અવલોકન કર્યું હતું કે:-

“જર.એ પણ ધ્યાનમાં રાખવું અગત્યનું છે કે કલમ ૫૨૯ (૧), ૫૨૯ (૩) અને કલમ ૫૨૯એમાં પરંતુક દાખલ કરવામાં આવે તે પહેલાં અને કલમ ૫૩૦ (૧) માં સુધારો કરવામાં આવે તે પહેલાં પણ, પ્રોવિડન્ટ ફંડ, પેન્શન ફંડ, ગ્રેયુઈટી ફંડ અથવા કર્મચારીઓના કલ્યાણ માટે સ્થાપિત અન્ય કોઈપણ ફંડમાંથી કોઈપણ કર્મચારીને ચૂકવવાની તમામ રકમ સમાપ્તિની કાર્યવાહીમાં અન્ય તમામ દેવાને પ્રાથમિકતા આપીને ચૂકવવાપાત્ર હતી [કલમ ૫૩૦ (૧) (એફ)].કામદારો અને કર્મચારીઓને ચૂકવવાપાત્ર વેતન, પગાર અને અન્ય બાકી નીકળતી રકમ પણ અન્ય તમામ દેવાને પ્રાધાન્ય આપીને ચૂકવવાપાત્ર હતી.સંસદે આ સુધારાઓ દ્વારા જે કર્યું છે તે "કામદારોની બાકી રકમ" શબ્દને વ્યાખ્યાયિત કરવા અને કલમ ૫૨૯ (૧) ના પરંતુકની કલમ

(સી) હેઠળ આવા દેવાને સુરક્ષિત લેણદારોના દેવાની સમકક્ષ મૂકવાનો છે.જો કે, આ સુધારાઓ, સમયાંતરે અનુગામી હોવા છતાં, એવી રીતે અર્થઘટન કરી શકાતું નથી કે જે ઇ. પી. એફ. અધિનિયમની કલમ ૧૧ના આદેશને નબળો પાડશે, જેમાં પેટા-કલમ (૨) જાહેર કરે છે કે નોકરીદાતા પાસેથી બાકી રકમ એ સંસ્થાની અસ્કયામતો પરનો પ્રથમ ચાર્જ હશે અને અન્ય તમામ દેવાને પ્રાથમિકતા આપીને ચૂકવવામાં આવશે.કલમ ૧૧ (૨) માં ઉપયોગમાં લેવાતા "અન્ય તમામ દેવાં" શબ્દોમાં બેંકો, નાણાકીય સંસ્થાઓ વગેરે જેવા સુરક્ષિત લેણદારોને ચૂકવવાના દેવાનો સમાવેશ થવો જરૂરી છે. સુરક્ષિત લેણદારોના દેવાની સમકક્ષ કામદારોની બાકી નીકળતી રકમની માત્ર રેન્કિંગ એ નિષ્કર્ષ તરફ દોરી ન શકે કે સંસદ સુરક્ષિત લેણદારોની તરફેણમાં પ્રથમ ચાર્જ બનાવવાનો ઇરાદો ધરાવે છે અને ઇ. પી. એફ. અધિનિયમ હેઠળ નોકરીદાતા પાસેથી બાકી નીકળતી રકમ કરતાં સુરક્ષિત લેણદારોના દેવાને પ્રાથમિકતા આપે છે.

૪૩.જો કે, ૧૯૮૫ ના સંસદના અધિનિયમ નં.૩૫ દ્વારા કંપની અધિનિયમમાં કલમ ૫૨૯એ દાખલ કરતી વખતે, તેના ડહાપણમાં, કામદારોની બાકી રકમ (આ અભિવ્યક્તિમાં પ્રોવિડન્ટ ફંડ સહિત વિવિધ બાકી રકમનો સમાવેશ થાય છે) ને પ્રથમ ચાર્જ તરીકે જાહેર કરી

નથી.૧૯૮૫માં કંપની અધિનિયમમાં કરવામાં આવેલા સુધારાની અસર માત્ર કામદારોની બાકી નીકળતી રકમનો વ્યાપ વધારવા અને તેમને સુરક્ષિત લેણદારોના દેવાની સમકક્ષ મૂકવા માટે છે અને આ સુધારાને નોકરીદાતા દ્વારા ચૂકવવાપાત્ર પ્રોવિડન્ટ ફંડની બાકી નીકળતી રકમ કરતાં સુરક્ષિત લેણદારના દેવાને પ્રાથમિકતા આપવા તરીકે અર્થઘટન કરવાનું કોઈ કારણ નથી.અલબત્ત, ઇ. પી. એફ. અધિનિયમ હેઠળ નોકરીદાતા પાસેથી બાકી રકમ ચૂકવવામાં આવે તે પછી, કામદારોની અન્ય બાકી રકમને સુરક્ષિત લેણદારોના દેવાની સમકક્ષ ગણવામાં આવશે અને તેની ચુકવણી કંપની અધિનિયમની કલમ ૫૨૯ (૩), ૫૨૯એ અને ૫૩૦ સાથે વાંચીને કલમ ૫૨૯ (૧) માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓ દ્વારા નિયંત્રિત કરવામાં આવશે.

૧૬.૧ એમ્પ્લોઈઝ પ્રોવિડન્ટ ફંડ કમિશનર (ઉપરોક્ત) ના કિસ્સામાં ઉપરોક્ત નિર્ણય પહેલા જ સર્વોચ્ચ અદાલતે મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય સહકારી બેંક લિમિટેડ વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય સહકારી બેંક લિમિટેડના કિસ્સામાં પ્રોવિડન્ટ ફંડની ચૂકવણીની બાબતમાં પ્રાથમિકતા સંબંધિત મુદ્દાને ધ્યાનમાં લીધો હતો.કર્મચારી ભવિષ્ય નિધિ સંગઠન (એઆઈઆર ૨૦૧૦ એસસી ૮૬૮).ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે અન્ય બાબતોની સાથે અવલોકન કર્યું હતું કે:-

“૨૦. હવે આપણે એ પ્રશ્ન પર વિચાર કરીશું કે શું કાયદાની કલમ ૧૧ (૨) માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈ ગીરો, ગીરવે મૂકવા વગેરે જેવા અન્ય દેવા સામે કામ કરે છે કે કેમ. આ પ્રશ્નનો જવાબ કલમ ૧૧ની સાદી ભાષામાંથી સ્પષ્ટ રીતે જોઈ શકાય છે.કલમ ૧૧ માં પ્રોવિડન્ટ ફંડ વગેરેની બાકી રકમને આપવામાં આવેલી પ્રાથમિકતા કોઈપણ મર્યાદા અથવા શરત સાથે હેજડ નથી.તેના બદલે, આ વિભાગનું ખાલી વાંચન એ સ્પષ્ટ કરે છે કે બાકીની રકમ અન્ય તમામ દેવાની સરખામણીએ અગ્રતામાં ચૂકવવી જરૂરી છે.કલમ ૧૧ અને અન્ય દેવાની પહોળાઈ અને વ્યાપ પરની કોઈપણ શંકા બંને પેટા વિભાગોમાં 'અન્ય તમામ દેવાની' અભિવ્યક્તિનો ઉપયોગ કરીને દૂર કરવામાં આવે છે.આનો અર્થ એ થશે કે કલમ ૧૧ માં સમાવિષ્ટ અગ્રતા કલમ ગીરો અથવા પ્રતિજ્ઞા સહિત વૈધાનિક તેમજ બિન-વૈધાનિક અને સુરક્ષિત તેમજ અસુરક્ષિત દેવાની વિરુદ્ધ કામ કરશે.કામદારોના પ્રોવિડન્ટ ફંડની બાકી રકમ સુરક્ષિત અથવા અસુરક્ષિત લેણદારોના અગાઉના દાવાઓ દ્વારા નિષ્ફળ ન જાય તે સુનિશ્ચિત કરવા માટે પેટા-કલમ (૨) ને કાયદામાં સામેલ કરવામાં આવી હતી.આ જ કારણ છે કે વિધાનસભાએ એ જાહેર કરવાની કાળજી લીધી કે સંસ્થાની અસ્કયામતોના સંદર્ભમાં દેવાની રચના કરવામાં આવે તે સમયને ધ્યાનમાં લીધા વિના, આ અધિનિયમ હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર બાકી રકમ હંમેશા પ્રથમ ચાર્જ રહેશે અને તે સમયે અમલમાં રહેલા અન્ય

કોઈપણ કાયદામાં કંઈપણ હોવા છતાં સંસ્થાની અસ્કયામતોમાંથી પ્રથમ ચૂકવણી કરવામાં આવશે.તેથી, એવો મત રાખવો વાજબી છે કે કલમ ૧૧ ની પેટા-કલમ (૨) દ્વારા સંસ્થાની અસ્કયામતો પર રચાયેલ વૈધાનિક પ્રથમ ચાર્જ અને નોકરીદાતા પાસેથી બાકીની કોઈપણ રકમની ચૂકવણીને આપવામાં આવેલી પ્રાથમિકતા તમામ પ્રકારના દેવા સામે કામ કરશે.”

૧૬.૨ તે સુસંગત છે કે ઉપરોક્ત કેસોમાં પી. એફ. અધિનિયમ અને કંપની અધિનિયમની કલમ ૫૨૯-એ હેઠળની જોગવાઈના પ્રકાશમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા હરીફ દાવાઓની તપાસ કરવામાં આવી હતી, જ્યારે વર્તમાન કિસ્સામાં કોઈ પણ વર્ગ અથવા શ્રેણીના લેણદારોની તરફેણમાં કાયદા હેઠળ વૈધાનિક પ્રાથમિકતા આપવામાં આવી નથી.આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને જ્યારે અગ્રતાના વિવાદિત નિર્ધારણ અને વિવાદિત આદેશની તપાસ કરવામાં આવે છે ત્યારે જે અસ્તિત્વમાં છે તે વૈધાનિક પસંદગી અને પી. એફ. અધિનિયમ દ્વારા આપવામાં આવેલી પ્રાથમિકતા છે. તેથી, પી. એફ. બાકી રકમને આપવામાં આવેલી પ્રાથમિકતા અને પસંદગી કોઈ વધુ દખલગીરીની બાંહેધરી આપતી નથી, ખાસ કરીને એ મહત્વપૂર્ણ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને કે પી. એફ. અધિનિયમની કલમ ૧૧ના આધારે, પી. એફ. બાકી રકમને નાદારી અધિનિયમ હેઠળ પણ રક્ષણ અને પ્રાથમિકતા અને પસંદગીની સ્થિતિ મળે છે.

૧૭. જ્યાં સુધી પસંદગીના ક્રમમાં ઉપરોક્ત બીજા ક્રમની વાત છે, ત્યાં સુધી લિક્વિડેટરએ ગ્રેચ્યુઇટીની ચુકવણી માટે કામદારના દાવાને પ્રાધાન્ય આપ્યું છે.ઉપરોક્ત ચુકવણી એક વૈધાનિક લાભ છે.જો કે, સંબંધિત કાયદો એટલે કે પેમેન્ટ ઓફ ગ્રેચ્યુઇટી એક્ટ ૧૯૭૨ પોતે જ, જેમ કે પ્રોવિડન્ટ ફંડ એક્ટ પી. એફ. બાકી લેણાંના સંદર્ભમાં કરે છે, તે ગ્રેચ્યુઇટીના બાકી લેણાં માટે પ્રેક્ષરનિશયલ દરજ્જો બનાવતો નથી અને જો નોકરીદાતા નાદાર બને તો સુરક્ષિત લેણદારોના અધિકારો પર ગ્રેચ્યુઇટીની ચુકવણીની બાબતમાં અગ્રતા પૂરી પાડતો નથી.આ સંદર્ભમાં કાપડ મજૂર સંગઠન વિરુદ્ધ જ્યુનિલી મિલ્સના સત્તાવાર લિક્વિડેટર (૨૦૦૦ [૪] જી. એલ. આર. ૨૯૨૩) ના નિરીક્ષણોને ધ્યાનમાં લેવું યોગ્ય રહેશે, જેમાં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે અને એવું માનવામાં આવ્યું છે કે:-

૧૬.૩ આ અદાલતનો મત છે કે ગ્રેચ્યુઇટીની ચુકવણી અધિનિયમ આ અધિનિયમ દ્વારા સંચાલિત નોકરીદાતાઓ પર પાત્ર કર્મચારીઓને ગ્રેચ્યુઇટી ચૂકવવાની વૈધાનિક ફરજ પાડે છે અને ગ્રેચ્યુઇટીની ચુકવણી ન કરવાથી માત્ર કાર્યવાહી અને વ્યાજની ચુકવણી દ્વારા જ મુલાકાત લઈ શકાય છે, પરંતુ અધિનિયમની કલમ ૮ દ્વારા એક વૈધાનિક ઉપાય પણ આપવામાં આવ્યો છે, જે હેઠળ કલેક્ટર દ્વારા ગ્રેચ્યુઇટીની રકમ જમીન

મહેસૂલની બાકી રકમ તરીકે વસૂલ કરી શકાય છે અને જમીન મહેસૂલ સંહિતાની જોગવાઈઓ કલેક્ટરને કંપનીની મિલકતને ટાંચમાં લેવાની સત્તા આપે છે અને બાકીની રકમ કંપનીની સંપત્તિઓ વેચીને વસૂલ કરી શકાય છે. સિદ્ધાંત એ છે કે ગ્રેચ્યુઈટીની રકમ કંપનીના બેંક ખાતામાં ગ્રેચ્યુઈટી ફંડ તરીકે જમા કરવામાં આવે છે કે કામદારોને ચૂકવવાપાત્ર ગ્રેચ્યુઈટીની રકમ સામાન્ય રીતે ગ્રેચ્યુઈટીની રકમની કોઈ અલગ સંસ્થા વિના કંપનીની સંપત્તિ સાથે ભળી જાય છે. આથી, કંપનીની અસ્કયામતો પર સુરક્ષિત લેણદારોનો દાવો કામદારોની તરફેણમાં તમામ આરોપોને આધિન હોવો જોઈએ, જે કંપનીની અસ્કયામતો પર સીધા ચાર્જના રૂપમાં અથવા જમીન મહેસૂલ સંહિતાની જોગવાઈઓ અનુસાર જવાબદારીના સ્વરૂપમાં વૈધાનિક રીતે લાદવામાં આવે છે. આથી, ગ્રેચ્યુઈટી માટેનો દાવો પણ કંપની અધિનિયમની કલમ ૫૨૯, ૫૨૯એ અને ૫૩૦ હેઠળ વૈધાનિક પ્રાથમિકતા હેઠળ આવરી લેવામાં આવ્યો છે.

૧૭.૧ તે સુસંગત છે કે ઉપરોક્ત કેસમાં પણ કંપની અધિનિયમની કલમ ૫૨૯-એ અને ૫૩૦ ના પ્રકાશમાં આ બાબતની તપાસ કરવામાં આવી હતી જેમાં માનનીય અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે આ લાભ, વૈધાનિક લાભ હોવાથી, સુરક્ષિત લેણદારોના દાવાઓ અને અધિકારો સાથે સમાન હશે.

૧૭.૨ આ સંદર્ભમાં એ નોંધવું પણ સુસંગત છે કે આ અધિનિયમ હેઠળ કંપની અધિનિયમની કલમ ૫૨૯/એ ની પ્રકૃતિ અને અસર જેવી કોઈ જોગવાઈ નથી. અલગ રીતે કહીએ તો, આ કાયદા હેઠળ એવી કોઈ જોગવાઈનો અભાવ છે જે કામદારની બાકી રકમની તરફેણમાં "પ્રથમ ચાર્જ" બનાવે છે.તેવી જ રીતે આ અધિનિયમ હેઠળ પી. એફ. અધિનિયમ હેઠળ કલમ ૧૧ની પ્રકૃતિ અને અસર જેવી જોગવાઈનો અભાવ છે.

૧૭.૩ લિક્વિડેટરએ કહેવાતી બીજી પ્રાથમિકતા નક્કી કરતી વખતે કાયદાની કલમ ૧૧૦ હેઠળ તેની સત્તા અને વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ કર્યો છે.તેથી, જ્યાં સુધી સત્તા અને વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ મનસ્વી અથવા કાયદાની વિરુદ્ધ અથવા અતાર્કિક અથવા પક્ષપાતી અથવા અન્યાયી હોવાનું જણાતું નથી, ત્યાં સુધી અદાલત વિવેકબુદ્ધિની આવી કવાયતમાં દખલ કરવા માટે ઘૃણાસ્પદ અથવા ખૂબ સાવધ અને ધીમી રહેશે, જ્યાં સુધી પ્રત્યક્ષ અન્યાય દર્શાવવામાં ન આવે.

૧૭.૪ તેથી, જે પ્રશ્ન ઊભો થશે તે એ છે કે શું કલમ ૧૧ જેવી જોગવાઈની ગેરહાજરીમાં પી. એફ. અધિનિયમ અને/અથવા કંપની અધિનિયમની કલમ ૫૨૯/એ, અધિનિયમ હેઠળ અને/અથવા ગ્રેચ્યુઇટી અધિનિયમ હેઠળ, લિક્વિડેટર સરકારી લેણાંને પ્રાથમિકતા અથવા પસંદગી આપી શકે છે.અગાઉ

ઉદ્દેશ કર્યો છે તેમ કાયદાની કલમ ૧૧૦ લિક્વિડેટરને વિવેકબુદ્ધિ પ્રદાન કરે છે.તે સાચું છે કે ગ્રેચ્યુઇટીની બાકી રકમની ચુકવણીને પ્રાધાન્ય અથવા પ્રાથમિકતા આપતી વખતે લિક્વિડેટરએ કાયદાની કલમ ૧૧૦ હેઠળ આપવામાં આવેલી પોતાની વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ કર્યો છે, જો કે, લિક્વિડેટરનો નિર્ણય લિટમસ ટેસ્ટમાં પાસ થવો જોઈએ એટલે કે તે (એ) મનસ્વીતા વગરનો હોવો જોઈએ અને અતાર્કિક અને અન્યાયી ન હોવો જોઈએ; અને (બી) કાયદાની વિરુદ્ધ ન હોવું જોઈએ અને તે ગીરો આપનારના અધિકારો સાથે સુસંગત હોવું જોઈએ અને સુરક્ષિત દેવું/દાવાઓ અને સુરક્ષિત લેણદારોના સંદર્ભમાં કાનૂની સ્થિતિ સાથે સુસંગત હોવું જોઈએ.

૧૭.૫ સામાન્ય રીતે જ્યારે લિક્વિડેટર કામદારોની ગ્રેચ્યુઇટીની બાકી રકમ (જે વૈધાનિક લાભ છે) ને પ્રાથમિકતા આપે છે, ત્યારે કોર્ટ આવા નિર્ણયમાં ખતેલ પહોંચાડવા માટે અનિચ્છા દર્શાવશે.જો કે, વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ અન્ય કોઈ વ્યક્તિના કાનૂની અધિકારોની કિંમત પર ન હોવો જોઈએ, જેમ કે સુરક્ષિત લેણદારો.

૧૭.૬ આ અદાલતે, જ્યુબિલી મિલ્સના કિસ્સામાં, કલમ ૫૨૯/એ ના પ્રકાશમાં સ્થિતિની તપાસ કરતી વખતે એવું માન્યું હતું કે ગ્રેચ્યુઇટીની બાકી રકમ મેળવવાનો દાવો, સુરક્ષિત લેણદારોના દાવા સાથે સૌથી વધુ સમાન

હશે.કામદારોના દાવાઓને વિશેષ દરજ્જો આપવામાં આવે તેવા કિસ્સામાં આ અદાલત દ્વારા ઉપરોક્ત સ્થિતિનું સમાધાન કરવામાં આવે છે.જો કે અધિનિયમ હેઠળ (અથવા ગ્રેચ્યુઇટી અધિનિયમ હેઠળ પણ) આવા વિશેષ દરજ્જો કામદારોની બાકી રકમને આપવામાં આવતો નથી-ગ્રેચ્યુઇટીની બાકી રકમના સંદર્ભમાં પણ.આ સંજોગોમાં એવું બહાર આવે છે કે સામાન્ય પરિસ્થિતિમાં ગ્રેચ્યુઇટીની બાકી રકમ અને તેની સ્થિતિ માટેનો દાવો-પી. એફ. અધિનિયમની કલમ ૧૧ અને/અથવા કંપની અધિનિયમની કલમ ૫૨૯-એ જેવી જોગવાઈની ગેરહાજરીમાં, સુરક્ષિત લેણદારો અને/અથવા સરકારી લેણાંની બાકી રકમ પર સંપૂર્ણ અને સંપૂર્ણ પ્રાથમિકતા ન હોઈ શકે અને કોઈ પણ સંજોગોમાં તે સુરક્ષિત લેણદારોના દાવાઓ સાથે સમાન ન હોવી જોઈએ.

૧૭.૭ આમ, અરજદાર અને કે નહીં તે નક્કી કરતા પહેલા બીજી પ્રાથમિકતા નક્કી કરી શકાતી ન હતી. અન્ય લેણદારો ગીરો લેનારા અથવા સુરક્ષિત લેણદારો છે કે નહીં અને તેમના દાવાઓ-બાકી લેણાં સુરક્ષિત દાવાઓ/બાકી લેણાં છે કે નહીં.જો લિક્વિડેટરને લાગે કે અરજદાર અને અન્ય લેણદારો સુરક્ષિત લેણદારો નથી અને તેમના દાવાઓ/બાકી લેણદારો સુરક્ષિત લેણદારો નથી, તો કાયદાની કલમ ૧૧૦ હેઠળ તેની સત્તા અને વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ કરીને લિક્વિડેટર દ્વારા લેવામાં આવેલો નિર્ણય વાજબી હોઈ શકે છે અને લેણદારો દ્વારા પડકારનો સામનો કરી શકે છે અને તે પસાર પણ થઈ શકે છે અને આવા

નિર્ણય અને વિવેકબુદ્ધિ જેમ છે તેમ કામ કરી શકે છે પરંતુ અન્યથા નહીં.જો કે, જો ભૌતિક તપાસ પર એવું જાણવા મળે કે અરજદાર અથવા અન્ય સુરક્ષિત લેણદારોનો દાવો સુરક્ષિત દેવું છે, તો ગ્રેચ્યુઇટીની બાકી રકમ, સુરક્ષિત દેવું/સુરક્ષિત લેણદારો સાથે સમાન હશે.

૧૭.૮ ઉપરોક્ત પ્રાથમિકતાનું નિર્ધારણ કરતી વખતે લિક્વિડેટર ઉપરોક્ત ટાંકવામાં આવેલા નિરીક્ષણને ધ્યાનમાં લેવામાં નિષ્ફળ ગયો છે, જેમાં કોર્ટે એવું માન્યું છે કે ગ્રેચ્યુઇટી તરફના કામદારોના દાવાને સુરક્ષિત લેણદારના દાવા સાથે સમાન ગણવામાં આવશે અને લિક્વિડેટરએ આ મુદ્દાને કામદારો અને સુરક્ષિત લેણદારોના તુલનાત્મક અધિકારો અને/અથવા કામદારોના અધિકાર વિરુદ્ધ સરકારી લેણાં અને આંતર-પ્રાથમિકતાના ઢ્રજિકોણથી ધ્યાનમાં લીધો નથી.જો કે, લિક્વિડેટરએ ઉપરોક્ત પાસા અને કાનૂની સ્થિતિની અવગણના કરી છે.

૧૮. હવે, જ્યાં સુધી લિક્વિડેટર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી ત્રીજી અને ચોથી પ્રાથમિકતાઓની વાત છે, ત્યાં સુધી એ બાબત પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવું યોગ્ય છે કે પ્રતિવાદી રાજ્ય દ્વારા દાવો કરવામાં આવેલી રકમ એ રકમ છે જે પ્રતિવાદી રાજ્યએ સોસાયટીના શેરની ખરીદી માટે ચૂકવી છે, એટલે કે તે રકમ જે તેણે શેર મૂડીમાં ફાળો આપ્યો હતો.

૧૮.૧ પ્રતિવાદી રાજ્ય સમાજમાં શેરહોલ્ડર છે.સામાન્ય રીતે શેરધારકો શેર મૂડી માટે તેમના દ્વારા ફાળો આપવામાં આવેલી રકમ પ્રાપ્ત કરવા માટે ચાદીમાં છેલ્લા હશે અને તમામ વર્ગો અને વર્ગના લેણદારોને ચુકવણી કર્યા પછી જો લિક્વિડેટરના હાથમાં કોઈ અવશેષ ઉપલબ્ધ હોય તો ચુકવણી મેળવશે.સામાન્ય શેરધારકો અન્ય લેણદારો કરતાં તેમના દાવાને પ્રાથમિકતા આપી શકતા નથી.

૧૮.૨ જો કે પ્રતિવાદી રાજ્ય દાવો કરે છે કે તેના દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી રકમ વાસ્તવમાં લોનની પ્રકૃતિમાં છે.પ્રતિવાદી રાજ્ય દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી રકમ શેર મૂડી (એટલે કે શેર ખરીદવા માટે ચૂકવવામાં આવેલી રકમ) માટેનું યોગદાન છે કે "લોન", તે લિક્વિડેટર દ્વારા નક્કર પુરાવાના આધારે નક્કી કરવી પડશે.

૧૮.૩ જો એવું માનવામાં આવે કે પ્રતિવાદી રાજ્ય દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી રકમ (સોસાયટીના શેર રાખવા માટે) પ્રતિવાદી રાજ્ય દ્વારા દાવો કરાયેલી "લોન" છે, તો પણ તે વિવાદમાં નથી કે "લોન" "અસુરક્ષિત લોન" છે અને તેથી તે સુરક્ષિત દાવો/દેવું નથી.તે પ્રતિવાદી રાજ્યનો કેસ પણ નથી કે "લોન" એક સુરક્ષિત લોન છે એટલે કે તે સોસાયટીની કોઈપણ સંપત્તિ અથવા મિલકત સામે સુરક્ષિત દેવું છે.

૧૮.૪ વધુ મહત્વપૂર્ણ અને સુસંગત હકીકત એ છે કે પ્રતિવાદી રાજ્ય દ્વારા દાવો કરવામાં આવેલી રકમ કર બાકી નથી એટલે કે કોઈ પણ કર જવાબદારી માટે સોસાયટી દ્વારા ચૂકવવાપાત્ર બાકી છે.

૧૮.૫ આ સ્થિતિ હોવા છતાં પ્રતિવાદી રાજ્ય દાવો કરે છે કે તે તેના વિષયના દાવા પર પ્રાથમિકતા મેળવવા માટે હકદાર છે.

૧૮.૬ અગાઉ ઉલ્લેખ કર્યો છે તેમ, સામાન્ય રીતે તેની લેણાંની વસૂલાત કરવાનો તાજનો અધિકાર તેના વિષયના અધિકારો પર પ્રભુત્વ ધરાવે છે, જો કે ઉપરોક્ત સિદ્ધાંત અથવા સિદ્ધાંત અસુરક્ષિત દેવાં સુધી મર્યાદિત છે અને તે દેવાને લાગુ પડશે.અલગ રીતે કહીએ તો તાજના દેવું અથવા સરકારના દેવુંને અસુરક્ષિત લેણદારોના દાવાઓ પર પ્રાથમિકતા અથવા પસંદગી હશે પરંતુ કાયદા અનુસાર સુરક્ષિત અથવા સુરક્ષિત કરાયેલ બાકી નીકળતી રકમ અથવા દેવાને ઉપરોક્ત સિદ્ધાંત અથવા સિદ્ધાંતથી અસર થશે નહીં.

૧૮.૭ ઉપરોક્ત ચર્ચા બહાર લાવે છે કે જો સરકારની લેણાં કોઈપણ સુરક્ષા સામે સુરક્ષિત ન હોય તો તે મિલકત પર ગીરો અને/અથવા ચાર્જ અથવા પૂર્વાધિકાર (કોઈપણ રીતે) દ્વારા સુરક્ષિત અને સુરક્ષિત કરાયેલી લેણાં પર અગ્રતા અથવા

પસંદગીનો દાવો કરી શકતી નથી, તો સરકાર તેના દાવાને પ્રાથમિકતા અથવા પસંદગીમાં લાગુ કરી શકતી નથી.

૧૮.૮ આ સંદર્ભમાં યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા વિ. એસ. આઈ. સી. ઓ. એમ. લિમિટેડ (૨૦૦૯ [૨] એસ. સી. સી. ૧૨૧) ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના અવલોકનોને ધ્યાનમાં લેવા યોગ્ય રહેશે:—

૯. સામાન્ય રીતે, ઋણની વસૂલાત કરવાના તાજના અધિકારો વિષયના અધિકાર પર પ્રભુત્વ ધરાવતા હતા.કાઉન દેવું એટલે રાજ્ય અથવા રાજાને ચૂકવવાનું દેવું; જે દેવું એ વિશેષાધિકાર છે જે કાઉનને અન્ય તમામ લેણદારો પહેલાં અગ્રતાનો દાવો કરવા માટે હકદાર બનાવે છે.[પી. રામનાથ ઐયરનું 'એડવાન્સ્ડ લૉ લેક્સિકોન "(ત્રીજી આવૃત્તિ) જુઓ.પી. ૧૧૪૭].જોકે, આવા લેણદારોને અસુરક્ષિત લેણદારો ગણવા જોઈએ.કાઉન દેવુંનો સિદ્ધાંત સામાન્ય કાયદાના સિદ્ધાંત સાથે સંબંધિત છે.એક સામાન્ય કાયદો જે બંધારણની કલમ ૧૩ ના અર્થમાં કાયદો છે તે તેની કલમ ૩૭૨ ની દ્રષ્ટિએ સાચવવામાં આવે છે.આમ, સામાન્ય કાયદાના તે સિદ્ધાંતો, જે ભારતના બંધારણના અમલમાં આવતા સમયે અસ્તિત્વમાં હતા, તે ઉપરોક્ત જોગવાઈને કારણે સાચવવામાં આવ્યા છે.જે દેવું સુરક્ષિત છે અથવા જે કાયદાની જોગવાઈઓને કારણે ભારતના

અંધારણની કલમ ૩૭૨ ના સાદા અર્થને ધ્યાનમાં રાખીને મિલકત પર પ્રથમ ચાર્જ બને છે, તે કાઉન દેવું પર પ્રભુત્વ ધરાવે છે, જે અસુરક્ષિત છે.

૧૦. તે સામાન્ય બાબત છે કે જ્યારે સંસદ અથવા રાજ્ય વિધાનસભા કાયદો બનાવે છે, ત્યારે તે જ સામાન્ય કાયદા પર પ્રભુત્વ ધરાવે છે.આમ, ભારતના અંધારણના અમલમાં આવવાની તારીખે અસ્તિત્વમાં રહેલો સામાન્ય કાયદો સિદ્ધાંત વૈધાનિક જોગવાઈને અનુરૂપ હોવો જોઈએ.આ જ હેતુ હાંસલ કરવા માટે, સંસદ અને રાજ્ય વિધાનસભાઓએ પણ વિવિધ કાયદાઓમાં જોગવાઈઓ દાખલ કરી હતી, જેમાંથી કેટલીક કરદાતાની મિલકતો પર વૈધાનિક બાકી રકમ પ્રથમ ચાર્જ હશે તેવી જોગવાઈ કરતા પહેલા અહીં ઉલ્લેખિત કરવામાં આવી છે.આ અદાલતના ચુકાદાઓની શ્રેણીમાં આ મામલાના આ પાસાને ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યો છે.

૧૧. મેસર્સ બિલ્ડર્સ સપ્લાય કોર્પોરેશન વિ. ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય કેસમાં આવકવેરો અધિનિયમ, ૧૯૨૨ની કલમ ૪૬ (૨) નો અર્થ કરતી આ અદાલતે આવકવેરાના અધિકારીને કરદાતા પાસેથી બાકી નીકળતી રકમનો ઉલ્લેખ કરતું પ્રમાણપત્ર કલેક્ટરને મોકલવા

સક્ષમ બનાવ્યું હતું અને આવા પ્રમાણપત્રની પ્રાપ્તિ પર કલેક્ટરને પ્રશ્નમાં કરદાતા પાસેથી ચોક્કસ રકમ વસૂલવા માટે આગળ વધવાની જરૂર હતી, જાણે કે તે જમીન મહેસૂલની બાકી નીકળતી રકમ હોય.

“૨૮.....કલમ ૪૬ (૨) કાઉન દેવાની અગ્રતાના સિદ્ધાંત સાથે બિલકુલ વ્યવહાર કરતી નથી; તે માત્ર કરદાતા પાસેથી બાકી કરની વસૂલાતની જોગવાઈ કરે છે કારણ કે તે જમીનની આવકની બાકી રકમ હતી.આ જોગવાઈને કરની બાકી રકમને જમીન મહેસૂલની બાકી રકમમાં રૂપાંતરિત કરવા માટે પણ ન કહી શકાય; તેનો હેતુ એ સૂચવવાનો છે કે આવકવેરાના અધિકારી પાસેથી પ્રમાણપત્ર પ્રાપ્ત કર્યા પછી, કલેક્ટરે પ્રશ્નમાં બાકી રકમ વસૂલવા માટે આગળ વધવું પડશે જાણે કે ઉપરોક્ત બાકી રકમ જમીન મહેસૂલની બાકી રકમ હોય.આપણે પહેલેથી જ જોયું છે કે જમીન મહેસૂલની બાકી રકમની વસૂલાત માટે અન્ય વૈકલ્પિક ઉપાયો કલમ ૪૬ની પેટા-કલમ (૩) અને (૫) દ્વારા સૂચવવામાં આવ્યા છે.કરવેરાની બાકી રકમની વસૂલાત માટેની જોગવાઈ કરતી વખતે, એવું ન કહી શકાય કે કલમ ૪૬ કરવેરાની બાકી રકમની અગ્રતાના મુદ્દલ સાથે સંબંધિત છે અથવા તેની જોગવાઈ કરે છે; અને તેથી,

આ દલીલને સ્વીકારવી અશક્ય છે કે કલમ ૪૬ વર્તમાન
કાર્યવાહીમાં ઉપરોક્ત સિદ્ધાંતની અરજીને વિસ્થાપિત કરે છે.

(આ પણ જુઓ કાનૂની બાબતોના અધીક્ષક અને
રીમેમ્બ્રાન્સર, પશ્ચિમ બંગાળ વિ. કલકત્તા કોર્પોરેશન)

૧૨. ફરી એકવાર બેંક ઓફ બિહાર વિરુદ્ધ બિહાર રાજ્ય અને અન્યમાં તે નક્કી
કરવામાં આવ્યું હતું:

"જ.હવે તે સામાન્ય આધાર છે કે વાદી (જે અમારી સમક્ષ અપીલકર્તા
છે) એ તેની કસ્ટડીમાંથી જમ કરવામાં આવેલી ખાંડને તેના રોકડ ક્રેડિટ
ખાતામાં પ્રતિવાદી ર ને કરવામાં આવેલા દેવા અથવા એડવાન્સિસની
ચુકવણી માટે જામીન તરીકે રાખી હતી.પ્રતિવાદી ર પાસેથી અમુક
સેસની બાકી રકમ હતી.અગાઉ જણાવ્યા મુજબ, શેરડી કમિશનરે જાહેર
માંગણીઓ વસૂલાત અધિનિયમ હેઠળ કાર્યવાહી હાથ ધરી હતી અને
ખાંડની કિંમત જે વાદીને ચૂકવવાને બદલે યોગ્ય સત્તાવાળાઓ દ્વારા
સરકારી તિજોરીમાં જમા કરવામાં આવી હતી તે જોડી હતી.કેન
કમિશનરને નિર્વિવાદપણે પ્રતિવાદી ર ના અન્ય લેણદારો અને ખાસ
કરીને સુરક્ષિત લેણદારો પર અગ્રતાનો કોઈ અધિકાર નહોતો.કરાર
અધિનિયમની કલમ ૧૭૨ વચનને વ્યાખ્યાયિત કરે છે જેનો અર્થ થાય

છે માલની જામીનગીરી જે દેવાની ચૂકવણી અથવા વચનના પાલન માટેની જામીનગીરી છે.

૧૯. આક્ષેપિત આદેશના સાદા વાંચન પર એવું લાગે છે કે પ્રતિવાદી રાજ્ય દ્વારા અરજદાર બેંકના દાવા પહેલાં અને તેનાથી વધુ શેર મૂડી માટે ચૂકવવામાં આવેલી રકમ માટે દાવો કરતી વખતે લિક્વિડેટર ગીરો લેનારાના અધિકારો અને સુરક્ષિત લેણદારોના અધિકારોના સંદર્ભમાં ઉપરોક્ત ચર્ચા કરાયેલા પાસાઓને ધ્યાનમાં લેવામાં નિષ્ફળ ગયો. જ્યારે વર્તમાન કેસમાં આક્ષેપ કરાયેલ લિક્વિડેટરના નિર્ણય અને આદેશની તપાસ કરવામાં આવે છે, ત્યારે તે સ્પષ્ટ અને સ્પષ્ટ બને છે કે લિક્વિડેટર એ ધ્યાનમાં લેવામાં નિષ્ફળ ગયો છે કે જે મિલકત ગીરવે મૂકવામાં આવી છે અને જે સુરક્ષિત લેણદારોના ચાર્જ અથવા પૂર્વાધિકાર હેઠળ છે (જેમની તરફેણમાં મિલકત ગીરવે મૂકવામાં આવી છે) તે વેચાણ માટે ઉપલબ્ધ રહેશે નહીં અને સરકારી લેણાં ચૂકવી શકાતા નથી અને આવી મિલકતમાંથી મુક્ત કરી શકાતા નથી (એટલે કે આવી ગીરવે મૂકેલી મિલકતનો ઉપયોગ સરકારની લેણાં ચૂકવવા માટે કરી શકાતો નથી) અને આવી લેણાં માત્ર સોસાયટીની ફ્રીહોલ્ડ મિલકતમાંથી જ ચૂકવી શકાય છે.

૨૦. કારણ કે, વર્તમાન કેસમાં અરજદાર બેંકે દાવો કર્યો છે કે સોસાયટી દ્વારા લેવામાં આવેલી લોનના હેતુ માટે સોસાયટીની કેટલીક મિલકતો તેની સાથે

ગીરવે મૂકવામાં આવી છે.બેંક દ્વારા એવો પણ દાવો કરવામાં આવે છે કે સ્થાવર મિલકતોના સંદર્ભમાં તેની તરફેણમાં ચાર્જ બનાવવામાં આવે છે.બેંક દ્વારા એવો પણ દાવો કરવામાં આવે છે કે તેણે મહેસૂલ રેકૉર્ડમાં યોગ્ય રીતે ચાર્જ (સોસાયટી દ્વારા તેની તરફેણમાં બનાવેલ) નોંધાવ્યો છે.અરજદાર બેંક દાવો કરે છે કે તે હજુ પણ ગીરો ધરાવે છે અને તેણે ગીરો ઉપાડ્યો નથી કે છોડ્યો નથી.બીજી તરફ પ્રતિવાદીએ આવા દાવાનો વિરોધ કર્યો છે.તેથી, ઉક્ત તથ્યાત્મક પાસું લિક્વિડેટર સમક્ષ હજી સાબિત થવાનું બાકી છે.આ સંજોગોમાં, કોર્ટ અરજદાર બેંકની સ્થિતિ અંગે કોઈ નિરીક્ષણ કરવાનું ટાળશે અને અરજદાર બેંક સુરક્ષિત લેણદાર છે કે નહીં તે અંગે કોઈ નિરીક્ષણ કરવાનું પણ ટાળશે.જ્યારે લેણદારો દ્વારા દાવાઓની તપાસ કરવામાં આવે ત્યારે સંબંધિત દસ્તાવેજોની તપાસ કર્યા પછી લિક્વિડેટર દ્વારા ઉપરોક્ત પાસાનો નિર્ણય લેવો પડશે.જો વાસ્તવિક પાસા પર ગીરો સાબિત થાય છે, એટલે કે જો અરજદાર સ્થાપિત કરે છે કે સોસાયટીની કેટલીક મિલકતો તેની સાથે ગીરો છે અને ઉક્ત મિલકતના સંદર્ભમાં તેણે તેનો ચાર્જ નોંધાવ્યો છે અને તે આવી મિલકત પર પૂર્વાધિકાર ધરાવે છે અને તેણે ગીરો લેનાર તરીકેનો તેનો અધિકાર માફ કર્યો નથી અથવા ત્યજી દીધો નથી અને ગીરો લેનાર તરીકેનો તેનો અધિકાર હજુ પણ કાયદા અનુસાર અકબંધ અને જીવંત છે, તો તે ઘટનામાં લિક્વિડેટર, ગીરો લેનાર/સુરક્ષિત લેણદારની બાકી રકમની ચૂકવણી કરવા માટે બંધાયેલો રહેશે.તેથી ઉપરોક્ત નિર્ણયને અલગ

રાખવો યોગ્ય છે અને તે મુજબ તેને અલગ રાખવામાં આવે છે અને આ બાબત પ્રતિવાદી લિક્વિડેટરને નવેસરથી વિચારણા માટે મોકલવામાં આવે છે.

૨૦.૧ અત્યાર સુધી અન્ય બે લેણદારો જેમને ક્રમ આપવામાં આવ્યો છે સીરીયલ નં. ૪ પ્રતિવાદી લિક્વિડેટર દ્વારા પસંદગી અને નિર્ધારિત અગ્રતાના ક્રમમાં સંબંધિત છે, ઉપરોક્ત લેણદારોએ તેમના હોદ્દાના સંદર્ભમાં કોઈ વિવાદ ઉઠાવ્યો નથી.તેથી, વર્તમાન અરજીમાં તેમને જરૂરી અને અસરગ્રસ્ત પક્ષ તરીકે ગણવામાં આવતા નથી.આ ઉપરાંત, આ નિર્ણયના આધારે ઉપરોક્ત લેણદારોને પ્રતિકૂળ અસર થતી નથી અને તેથી પણ તેમને જરૂરી અથવા અસરગ્રસ્ત પક્ષ તરીકે ગણવામાં આવતા નથી.વધુમાં, તમામ લેણદારો, સુરક્ષિત લેણદારો તેમજ અસુરક્ષિત લેણદારો અને વિવિધ લેણદારોને સાંભળ્યા પછી તમામ વાસ્તવિક મુદ્દાઓ નક્કી કરવા માટે લિક્વિડેટરને નિર્દેશ સહિત આ આદેશ હેઠળના નિર્દેશોને ધ્યાનમાં રાખીને, ઉપરોક્ત ૩ લેણદારોના હિતને કોઈપણ રીતે પ્રતિકૂળ અસર થતી નથી.જો કે એ સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે જ્યાં સુધી પ્રાથમિકતા અને પસંદગીની વાત છે, તે પ્રતિવાદી લિક્વિડેટર દ્વારા તમામ લેણદારો-સુરક્ષિત લેણદારો તેમજ અસુરક્ષિત લેણદારો અને સમાજના તમામ વિવિધ અને પરચુરણ લેણદારોને સાંભળ્યા પછી અને તમામ લેણદારો દ્વારા દેવું અને ચાર્જની રચનાના આધાર અને તારીખને ધ્યાનમાં લીધા પછી સંબંધિત સમયે નક્કી કરવામાં આવશે.

૨૧. ઉપર સૂચવ્યા મુજબ ઉપરોક્ત ચર્ચાના પ્રકાશમાં નવા નિર્ણય માટે મુદ્દાને પ્રતિવાદી લિક્વિડેટરને મોકલવાની જરૂર છે.તેથી, નીચે ઉલ્લેખિત આદેશ પસાર કરવામાં આવે છે:—

અરજી સ્વીકારવામાં આવે છે.પ્રતિવાદી લિક્વિડેટર દ્વારા પસાર કરાયેલ ૨૯.૧૧.૨૦૧૨ તારીખનો વિવાદિત આદેશ આંશિક રીતે અલગ રાખવામાં આવે છે અને તે ભાગ માટે આ બાબત પ્રતિવાદી લિક્વિડેટરને મોકલવામાં આવે છે જે નવો નિર્ણય લેશે અને ચુકવણીની બાબતમાં પસંદગી અને અગ્રતાના ક્રમ અંગે નવો આદેશ પસાર કરશે.

ઉપરોક્ત સ્પષ્ટતા સાથે અરજીનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

એસડી/—

(કે. એમ. ઠાકર, ન્યાયમૂર્તી શ્રી)

વિષય:

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/

her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.